

GER

63

Februar 2008

Dansk Mongolsk Selskab

Ger 63

19. årgang – februar 2008

ISSN 0905-9504

Ger er medlemsblad for Dansk Mongolsk Selskab. Bladet udkommer februar, maj, august, november.

Redaktion:

Rolf Gilberg (ansvarshav.)
Jan Koed – jk@cadaid.dk
Bulgan Njama

Tryk: One Way Tryk a/s**Oplag:** 250 eks.

Oplysninger om adresseændringer og evt. leveringsproblemer meddeles til kassereren.

Formål:

- (a) at fremme og udbrede kendskabet i Danmark til mongolerne og deres kultur, især i mongolernes kerneområder i Mongoliet, Kina og Rusland,
(b) at udgive skrifter om mongolerne,
(c) at være samlingsorgan for personer, der interesserer sig for mongoler og deres forhold,
(d) at fremme og udvikle forbindelserne mellem befolkningen i Danmark og mongolerne og
(e) at støtte kulturelt arbejde blandt mongoler og skabe forbindelser mellem videnskabelige, kulturelle, faglige og folkelige organisationer i de respektive lande.

Dansk Mongolsk Selskab**Æresmedlem:**

HKH Kronprins Frederik

Bestyrelse:

Anita Garbers
Rolf Gilberg (formand)
Søren Haslund-Christensen
Lars Højer
Jan Koed (kasserer)
Bulgan Njama
Morten Axel Pedersen (sup.)
Leif F. Petersen
Henrik Bo Thrane (sekretær)

Internet:

www.danskmongolskselskab.dk

Girokonto: (1551) 784-1582

SWIFT-BIC: DABADKKK

IBAN: DK26 3000 0007 8415 82

Adresse: se under kasserer

Selskabets adresser:

Sekretær: Henrik Bo Thrane
Carl Møllers Allé 33
2860 Søborg
tel: 3966 9497
hbthrane@vip.cybercity.dk

Kasserer: Jan Koed

Clara Pontoppidans Vej 41
2500 Valby
tel: 3322 3728
fax: 3322 3726
email: jk@cadaid.dk

NGO-projekter:

Bulgan Njama
Fuglebo 2
2000 Frederiksberg
tel: 3833 2106
email: njambu@hotmail.com
I Mongoliet:
dmcenter@magicnet.mn

Medlemskab:**Kontingent:**

150 kr. pr. kalenderår for personligt medlemskab.
250 kr. for husstandsmedlemskab.
500 kr. for firmamedlemskab.
Tillæg for medlemmer bosat i udlandet: 50 kr.

Henvendelse om medlemskab rettes til kassereren.

De der har set filmen om den 'grædende kamel', glemmer vist aldrig den forløsende slutning på denne enkle og meget menneskelige historie. Filmen blev nomineret til en Oscar og vandt flere priser. Scenen er Gobi-ørkenen, hvor man følger en nomadefamilies kamp for at redde en nyfødt kamelunge. Filmen er nu udkommet på DVD, endda med danske undertekster. Læs anmeldelsen side 5.

Indhold

Fra spontanitet til plan	3
Historien om den grædende kamel	5
Peking-Hamburg direkte	6
Viden eller uviden i Danmark om mongolerne - III	8
I Mongolernes Rige - III	9
Jord-Rottens år	16
Daniisk-russerne på Zobelstletten	20
DMS nyt	24
Årsrapport	24
Regnskab for 2007	26
Medlemsmøder	28

Mongol i Danmark:

Fra spontanitet til plan

Gennem de seneste år har flere og flere mongoler bosat sig i Danmark i kortere eller længere perioder, nogle permanent. Derfor er det blevet muligt at få svar på spørgsmålet: Hvordan er det at være mongol i det danske samfund?

Min navn er Undra, og jeg har boet fast i Danmark siden 2000. I Mongoliet havde jeg arbejdet som tolk i blandt andet Danidas landbrugsprojekt, og det var via de danske udsendinge, at jeg kom til at høre om Danmark og ikke mindst fik mulighed for at komme på et højskoleophold i 1999. Det førte så til, at jeg mødte min mand og bosatte mig permanent i Danmark.

Da jeg var barn havde jeg hørt om H. C. Andersens *ugly duckling*, men jeg vidste faktisk ikke, hvor han kom fra. Jeg kan også tydeligt huske, at mine brødre havde plakater af fodboldhold fra forskellige lande inkl. Danmark hængende på væggen på deres værelse.

De første indtryk

Jeg var faktisk allerede i Danmark i 1997 med en gruppe fra det mongolske landbrugsministerium, der var på studietur. Det var min første rejse til udlandet overhovedet, og det var rigtig spændende at se et vestligt land, som jeg ellers kun havde set i fjernsynet :) Det var sommer, og folk virkede meget afslappede og lå næsten nøgne i solen og så ud til at nyde livet.

Da mine danske kolleger kom til Mongoliet grinede de af de kvinder, der går med paraply for at beskytte sig mod solen. Men det er jo klart, når folk her ligger alle steder for at

få mest muligt sol :) Jeg bemærkede de mange solbrune cyklister, og at der var mange tykke mennesker på stranden og gaden. Det virkede ikke som om der var nogen, der snakkede om at mangle penge eller om at fremtiden var usikker. Det havde vi mongoler ellers meget af dengang – og har stadigvæk.

Livet i Danmark

Jeg kan godt lide at bo i Søborg, da der kun er 20 min. i bil til København. Jeg vil ikke bo på landet, det er alt for stille.

Jeg kan godt lide Danmark, fordi alt er indrettet på en måde, der tager hensyn til langt de fleste mennesker.

Amager Strandpark

Butikken har elevator til handicappede, og bus og tog har plads til cykel og barnevogn. Vejene er gode at køre på, og vejret er perfekt for mig, selv om alle her snakker om, at vejret er dårligt.

Hvad har været svært at vænne sig til? I Mongoliet har jeg altid spist frisk kød, og i Danmark smager kødet anderledes. Hvidt brød er heller ikke helt det samme, men dansk rugbrød er rigtig godt!

Danskerne er meget flinke og nemme at snakke med, også fordi man her interesserer sig meget for andre kulturer. Men der er stor forskel på mentalitet og tænkemåde.

Tingene virker meget planlagt i Danmark, mens man i Mongoliet er mere spontan. Man har selvfølgelig planer for sin uddannelse, eller for at man vil købe et hus, men i dagligdagen er det f.eks. sjældent, at man inviterer gæster lang tid i forvejen. Det sker måske dagen før, og da de som oftest ikke har planlagt noget, har de ofte tid.

I Mongoliet er der heller ikke så mange uskrevne regler for, hvad man spiser på forskellige tider af dagen, eller hvornår man hviler sig. Hvis man besøger familien og er træt, lægger man sig bare til at sove i et hjørne af stuen, og man bliver ikke nødvendigvis siddende og snakker i lang tid. Det er helt fint at tage hjem, når der ikke er mere mad!

Til gengæld kan jeg godt blive irriteret på min familie, når jeg kommer hjem og synes tingene er meget uorganiseret, så måske jeg er ved at blive meget dansk!

Uddannelse og arbejde

I starten havde jeg planer om at læse jura i Danmark, men blev overbevist af medierne om, at det for udlændinge ville være svært at finde arbejde bagefter. Og jeg gad ikke bruge lang tid på et studie blot for at sidde arbejdsløs. Så valgte jeg en

Cashmere, Yak & kameluld

Forside | Kurv | Bestil | Vilkår | Profil | Søgning | Kundecenter |

DKK
Vis kurv
0 vare(r) i kurven
I alt 0,00 DKK

Produkter
Halstørklæder
Handsker
Plaider
Strømper

Information
Uldkvalitet
Pleje

På Undarmaa.com kan du købe produkter fremstillet af cashmere, yak eller kameluld, importeret direkte fra Mongoliet. Cashmere er kendt som en de blødeste uldtyper, men også kameluld og yakuld er meget behagelige, og giver en dejlig luksus fornemmelse.

Efter at have talt med leverandørerne og set, at produktionen foregår under gode vilkår, har jeg nu hjemtaget et parti varer som måske kan danne grundlag for yderligere import. Der er mange gode uldprodukter i mit hjemland og jeg ser frem til at også andre kan få glæde af dem.

Med venlig hilsen

Undra Thrane
Tel. 29 72 27 06
undra@undarmaa.com

Cashmere halstørklæde
625,00 DKK

Lysblå cashmere strømpe
189,00 DKK

Kameluldshalstørklæde
299,00 DKK

Åbningssiden fra Undras internetshop www.undarmaa.com

sundhedsuddannelse og blev social- og sundhedshjælper og gav også mongolsk massage på en akupunkturklinik.

I dag har jeg meget fleksible arbejdstider, så kan jeg bruge min tid på min familie og på min egen internetforretning, hvor jeg er startet på at sælge bl.a. cashmere, som jeg køber i Mongoliet.

Jeg fik ideen til at starte denne import for 3 år siden, da jeg var på ferie i Mongoliet, men siden skete der ikke så meget, fordi vi fik vores søn Daniel. Men nu er jeg ved at komme i gang: For nyligt er hjemmesiden blevet færdig, selvom vi stadig arbejder på den. Vi har varelager i vores kælder, og det vil blive muligt for folk at komme og prøve tøj i vores *showroom*, som skal være klar til marts måned.

Det er lidt en drøm for mig at lave noget, som har forbindelse til mit hjemland. Og jeg håber det kan komme til at køre godt :) Det er også rart at tænke på, at der er nogen i

Mongoliet, som får en gevinst, når man sælger deres produkter. Jeg er jo vokset op på landet og kan huske, hvordan mine brødre kæmmede ulden fra gederne i stegende sol udenfor mine forældres ger.

Min familie har stadig dyr og sælger cashmere til fabrikkerne, og de synes selvfølgelig også det er interessant med vores forretning her i Danmark. ■

Undra Thrane

Undras artikel er det tredje bidrag i serien om mongoler i Danmark. De tidligere bidrag var Burmas i Ger 53 og Selenges i Ger 54. Vi modtager gerne bidrag fra andre herboende mongoler.

En bevægende film: Historien om den grædende kamel

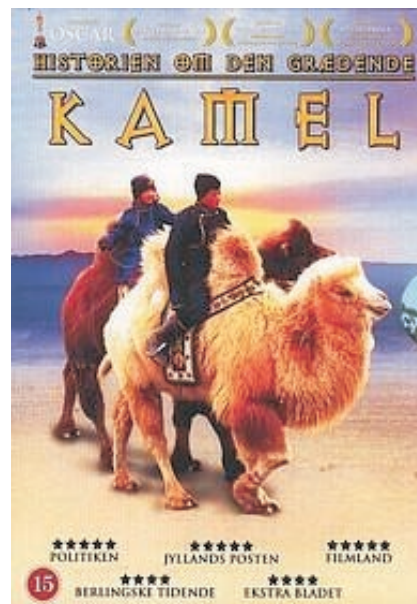
En kamel, en pæn lysebrun én, foler, og ud kommer et kæmpe stort hvidt føl, som moren ikke vil kendes ved. Når føllet kommer for at die, bliver det skubbet væk og piber nok så hjerteskræende. Når de andre kamelfamilier hygger sig i flok, ligger føllet alene tilbage.

Ja, så er jeg jo solgt.

Men i det hele taget er dette dokumentardrama så brillant tænkt og forrygende forløst, at man sværger ved sig selv aldrig at glemme det igen. Uden antydningen af pædagogisk antropologisk indføring, suggereres vi ind i den uhørt eksotiske

kultur hos en familie i ødemarken i det sydlige Mongoliet, en barak (ger - red.), der indvendig ligner Taj Mahal (bare med mere nødtørftige materialer). Familiens to små sønner sendes på kamelryg hundreder af kilometer ud i Gobi-ørkenen for at hente en musiker, hvis klange tidligere har forsonet en kamelmor med sit føl, men når han frem, inden ungen dør af sult?

Handlingen i sig selv er spændende nok at følge og slutningen helt vederkvægende. Kameraet er altid med i børnehøjde og ved altid, hvor det skal være, hvor de gode

Den Oscar-nominerede film, 'Historien om den grædende kamel', fra 2003 er nu udsendt på DVD i Danmark. Den er set til kr. 121,00 inkl. forsendelse på hjemmesiden www.handkemager.com.

historier findes, og den er overrumplende begavet klippet. Omslaget sælger den som en film til børn, men jeg har svært ved at se, hvordan den kan undgå at bevæge også 46-årige og 88-årige seere. ■

Michael Bo
Politiken 07.09.07

Byambasuren Davaa og Luigi Falorni: *Historien om den grædende kamel*. Tyskland, Mongoliet 2003. DVD region 2. Med danske undertekster. Spilletid 123 min.

Peking-Hamburg direkte

Den 24. januar ankom det første gennemgående godstog »Peking-Hamburg-Container-Express« til Hamburg. Inden da havde det tilbagelagt en strækning på 10.000 km fra den kinesiske hovedstad i øst, gennem Mongoliet og ad den transsibiriske jernbane. En ny international transportkorridor er i sin vorden.

Efter 15 dage på skinnerne ankom kort før kl. 10 den 24. januar 2008 et godstog fra Peking til Hamburgs havn, station Alte Süderelbe. *Peking-Hamburg-Container-Express* var afgået den 9. januar fra Dahongmen station i den kinesiske hovedstad og havde undervejs passeret Mongoliet, Rusland, Hviderusland og Polen. Toget transporter

terede bl.a. elektronisk udstyr, tøj og sko.

Undervejs skiftede toget sporvidde to gange: første gang ved den kinesisk-mongolske grænse i Erlianhot/Zamyn Ude fra det kinesiske normalspor (1435 mm) til russisk bredspor (1520 mm) og anden gang ved den hviderussisk-polske grænse i Brest/Malaszewicze tilbage til

normalspor. Ved samtlige grænsepassager skiftedes der såvel lokomotiv som lokomotivpersonale. Det oprindeligt 49 container lange tog blev på grund sin længde delt i to halvdele i Brest, inden det fortsatte sin rejse ind i Polen.

– Jernbanepersonalet fra de seks involverede jernbaneforvaltninger har

Efter ankomsten var der stillet op til fotografering. Fra venstre ses Jigjidyamaa Damdinsuren fra de mongolske jernbaner, Zbigniew Szafranski fra Polen, Vladimir Jakulin, Rusland, Ole von Beust, Hamburgs borgmester, Li Baoren, vicedirektøren for de kinesiske jernbaner og Hartmut Mehdorn, formand for 'Deutsche Bahn AG'. De uniformerede kvinder er DB-medarbejdere. Foto: DB AG

i et forbilledligt samarbejde bevist, at godstrafikken mellem Asien og Europa via den eurasiatiske trafikkorridor har en fremtid, udtalte formanden for *Deutsche Bahn AG*, Hartmut Mehdorn, ved ankomsten.

– Hvis vi formår at fjerne endnu flere tekniske og bureaukratiske barrierer, opgraderer infrastrukturen og konstaterer en stigende efterspørgsel efter transport også i retning Europa-Asien, har vi planer om ved årtiets slutning at oprette en regelmæssig godsforbindelse ad denne rute, fortsatte Hartmut Mehdorn.

– Prøvetoget var en succes. Vi har demonstreret, at vi med jernbanen kan transportere varer mellem Kina og Tyskland sikkert og pålideligt og tilmed dobbelt så hurtigt som ad søvejen. Dertil kommer, at det for mange varegrupper er langt mere fordelagtigt end med flytransport,

sluttede formanden for *Transport und Logistik der DB AG*, dr. Norbert Benschel.

Baggrunden for den nye forbindelse er den voldsomme vækst, der kendetegner det asiatiske og især det kinesiske transportmarked. Asien vil også i de kommende år være en konjunkturmotor, og Kina spiller i denne forbindelse en afgørende rolle med sin vækst på ca. 11%. Med et handelsoverskud på 262 mia. dollars i 2007 er Kina ved at overtage Tysklands rolle som verdensmester i eksport, samtidig med at der er en

stigning i den indenlandske efterspørgsel i Kina.

For at forbedre transportkvaliteten vil de deltagende landes jernbaner forenkle toldbehandlingen over grænserne. Der vil blive udarbejdet ensartede regler for udfærdigelse af fragtpapirer og dokumenter og indført elektronisk overvågning af transporterne. Der er allerede planlagt store investeringer i de terminaler, hvor skiftet mellem de forskellige sporvidder finder sted. ■

Kilde: *Deutsche Bahn AG*

Peking-Hamburg-Container-Express

9. Januar bis 24. Januar 2008

Efter 15 dage på de lange skinner ankommer containertoget til rangerbanegården i Hamburg torsdag den 24. januar. Billedet nederst viser afgangen fra Peking den 9. januar 2008. Foto: DB AG

Viden eller uviden i Danmark om mongolerne - III

I 1937 udgav kaffeerstatningsfirmaet *Richs* albummet *Jorden rundt med Richs* med plads til billeder, man kunne klistre ind. Billederne lå i *Richs*-pakkerne. Teksten var skrevet af Kaj Birket-Smith. På side 21-22 skrev han om Højasien. Det meste af teksten fortæller om områdets geografi, bl.a. nævnes, at Mongoliet er 4,7 mio. m² stort med 800.000 indbyggere. Det er, hvad der i dag bor i Ulaanbaatar. Billederne 96-99 fortæller om Mongoliet. Der er tale om farvelagte s/h billeder, som stammer fra Haslund-Christensens ekspeditioner.

Rolf Gilberg

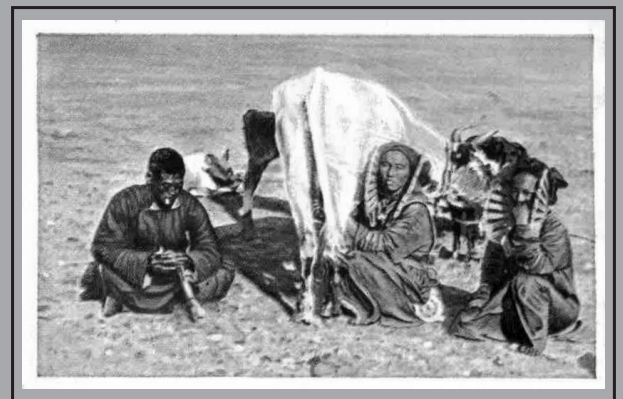
Nr. 98. Mongolsk Familie. Kan I det inder den her afbildede Families fornøjede Udtryk see de Uroligheder, dens Hjemland har været udsat for i Aarevle, og som neppe endnu kan siges at være ophørt. Det uhyre, men yderst tyndt befolkede Land deles i det ydre eller nordlige og det indre eller sydlige Mongoli og har i Aarhundreder stannet under kinesisk Overhøjhed. Da den sidste Præstefyrste døde 1924, udbrød der en Omvæltning i det ydre Mongoli, og Styret blev omformet efter Sovjetunionens. Samtidig forandrede Hovedstadens Navn Urga til Ulan Bator Hete, d. v. s. de røde Hefes By, og at Udenrigshandel overtoges af Staten. Det indre Mongoli har i højere Grad opretholdt Forbindelsen med Kina indtil 1935, da det erklærede sig for uafhængigt.

Nr. 99. Mongolsk Fyrstinde og hendes Datter.

Ligesom de velhavende Mongolers Tætte ofte er udstyret indværdigt med stor Pragt i Form af kostbare Tæpper og rigt udskåret og fækeret Bohave, som Regel af kinesisk Oprindelse, saaledes forstær de ogsaa af smukke dig selv ved højtidelige Lejligheder, saa at de træds deres aabenbare Urolighed, der formodentlig hænger sammen med Vandmangelen i deres Land, uligvejl fremtræder i Dragter af kinesisk Silke og Brokade, Deuden bærer de fornemme Kvinder, som den her afbildede Fyrstinde og hendes Datter, smprægede og skønt forarbejdede Frydelser af Seir indlagt med Karaller, Tyrkluer og Perler. I øvrigt har hver Egn og Stamme sine Ejsødommøgligheder i Dragt og Smykker.

Nr. 96. Mongolsk Jurte. En Betingelse for Mongolernes omvandrede Myrdeliv er deres Tætte eller Jurter. De består kun af et Træskelet, som det ses paa Billedet, hvorover der bredes tykke Filttæpper. Da alle fra de fornemste til de ringeste lever i denne Slags Boliger, er hele Befolkningen altid opbrudsberedt, saaledes at den under krigerske Forhold kan komme til at svæbe for sine mere botastede Naboer. Ikke blot Kina har følt dette; men selv til Iran, det nordlige Indien og Rusland naaede til Tider Mongolernes Herredømme, og efter den tyske Hærs Nederlag ved Liegnitz 1241 blev Mellemuropa kun reddet fra den mongolske Fare ved Efterretningen om den daværende Fyrstes Død. Først Buddhismens Indførelse fik afgørende Bøgt med Mongolernes Krigerskab.

Nr. 97. Malkascene fra Mongoliet. Mongoliets tørre og fattige Stepper egner sig ikke til Agerbrug, og Mongolernes er fra de ældste Tider et af Verdens mest udprægede Nomadefolk. De er Ryttere om en Hale, og begge Kan saavel som alle Aldre færdes nedlig paa anden Maade end paa Hesteryg. Der er mellem 2 og 3 Gange saa mange Heste i Mongoliet som Mennesker. Hornkvæget er endnu talrigere, men trives ikke i de tørreste Egne, hvor den toguklede Kamel er det vigtigste Lastdyr, især benyttet i de store Karavaner, der trods Oprøbskæden af en Automobilroute gennem Gobi-Ørknen stadig er den vigtigste Form for Transport i Landet. Endelig holdes Fodtællefaar i uhyre Hjørd; Dyrenes Tal udgør ca. 20 pr. Indbygger, og Ulden er den største Udmarksvarer.

I Mongolernes Rige

III

Rubruck ved storkhanens hof

På sin lange færd til den mongolske storkhan Mangu [Mönke] er Rubruck i 1253 nået frem til mongolfyrsten Batus teltlejr, der er på rejse langs Volgas bred. Efter 5 ugers ophold hos Batu rejser Rubruck videre til storkhanens lejr, 7 dagsrejser fra Karakorum. Her deltager Rubruck i seriøse teologiske diskussioner og er vidne til den megen lystighed, der udfolder sig ved hoffet.

Den 14. September meldte en højtstaaende Mongol sig hos Rubruck og meddelte, at han havde faaet paalagt det Hverv at føre denne til Storkhanen i Karakorum.

»Rejsen vil vare fire Maaneder,« sagde han, »og det er saa koldt, at Sten og Træer sprænges af Frosten. Tænk nu godt over, om du kan staa det igennem ... Kan du ikke holde ud, efterlader jeg dig paa Vejen.«

Trods Mongolens lidet opmuntrende Udtalelser tabte Rubruck dog ikke Modet, men fastholdt sin Beslutning om at fortsætte Rejsen. Den fornemme Mongol var dog heller ikke helt saa umenneskelig, som det morede ham at give det Udseende af. Efter at have faaet forevist de rejsendes beskedne Forsyning af Klæder, der sikkert ikke havde været meget værd paa et Vintertogt som dette, forsynede han hver af dem med en Faareskindspels og Bukser af samme Materiale, et Par mongolske Støvler samt uldne Strømper og Hætte som dem, Mongolerne selv brugte. Desuden blev de udrustede med Rideheste og to Pakheste. Dagen efter, den 15. September, paabegyndtes den lange Rejse. Det blev en yderst anstrengende Færd. Mongolerne red haardt

til. Ganske vist skiftedes der Heste flere Gange om Dagen, men de fremmede fik sædvanligvis tildelt de daarligste og mest udslidte af Hestene, som det næsten ikke var muligt at drive frem, selv med en Regn af Piskeslag. Til Tider maatte de to Præster ride paa een Hest, ikke desto mindre anslaar Rubruck, at man i Tiden fra den 15. September til 1. November daglig tilbagelagde en Strækning omtrent som fra Paris til Orléans. Da denne Strækning udgør ca. 110 Km., maa man dog gaa ud fra, at Rubrucks Angivelse i nogen Grad har overvurderet Dagsrejsernes Længde.

»Gang paa Gang var vi hungrige og tørstige, forfrosne og udslidte,« klager Rubruck.

I Begyndelsen viste deres Fører de rejsendes stor Ringeagt,

»som om han væmmedes ved at skulle ledsage saadanne jammerlige Folk.« Efterhaanden blev han dog venligere og tog dem af og til til en rig Mongols Lejr, hvor Rubruck blev vel modtaget og fik Lejlighed til at prædike og fortælle om alle mulige Forhold i Europa, som Mongolerne interesseret spurgte ud om.

Paa de øde Stepper var Frosten allerede sidst i September begyndt at melde sig. Tolv Dage efter Afrejsen fra Batus Lejr passerede man *Ural Floden*, og herfra fortsattes

Gammel mongol på rejse.

Rejsen i sydøstlig Retning ud over de nuværende kirgisiske Stepper. Efter at have overskredet Bjergkæden *Karatou* naaede man ned til den frugtbare *Talas* Dal. Efter hvad der var blevet fortalt Rubruck, skulde der her leve en Koloni af tyske Fanger, der stammede fra Mongolernes Togt ind i Europa. Rubruck, der var meget interesseret i at komme i Forbindelse med disse, havde baade i Sartachs og Batus Lejr, og hvor han videre kom frem, søgt Oplysninger om dem, men traf ikke paa dem. Først senere erfarede han, at de var draget fra *Talas* Dalen til en By ved Navn *Bolat*, der laa en Maanedes Rejse mod Øst, og her beskæftigede de sig med at uddrage Guld og Malm af Bjergene og smede Vaaben. En kinesisk rejsende, *Chang-té*, som i 1253 passerede denne By, beretter, at Beboerne her dyrkede Hvede og Ris og boede i Huse bygget af Ler, hvis Vinduer var forsynet med Glasruder. Glas anvendt paa denne Maade var paa den Tid noget ganske ukendt i disse Egne af Asien, og der er god Grund til at tro, at den Befolkning, som den kinesiske rejsende her har truffet paa, er de bortførte Tyskere, som fjernt fra deres Hjemland har fortsat de flittige og fredelige Sysler, Agerdyrkning, Bjergværksdrift, Smedekunst, ja selv Glassmeltning, hvori de stod højt over de omboende, barbariske Nomadefolk. Siden hen taber man ethvert Spor af denne Skare blonde Germanere inde i Hjertet af Asien. Deres uundgaaelige Skæbne har været før eller senere at opluges mellem de talløse Stammer og Folkeslag, der gennem Tiderne har bølget hen over Midtasiens endeløse Vidder.

De sidste Dage i Oktober ændrede man Kurs og drog i sydlig Retning gennem et øde Landskab, indtil man saa en Kæde af høje Bjerge rejse sig i det fjerne, som Rubruck mente var *Kaukasus*. Paa hin Tid betragtede man »Kaukasus« som en

mægtig Bjergkæde, der strakte sig lige fra Lille-Asien til det store Ocean mod Øst. Karavanen naaede nu ind i et frugtbart og opdyrket Land (det nuværende russisk *Turkestan*). Herfra fortsattes Rejsen i østlig Retning Syd om *Balkash* Søen. Efter at have passeret nogle af *Tianshan* Bjergkædens nordlige Udløbere naaede man ned paa en pragtfuld Slette med rige Græsgange og talrige Vandløb. I tolv Dage gjorde man Holdt i en stor By, der kaldtes *Cailac*, (tæt ved det nuværende *Kopal*). Her var et stort Marked, hvor talrige Købmænd mødtes, og Rubruck havde god Tid og Lejlighed til at faa sin Videbegærlighed tilfredsstillet og samle en Mængde Oplysninger om de omliggende Landskaber og Folkeslag. Mellem Befolkningen var der baade Hedninger, Muhammedanere, Buddhister og Nestorianer Kristne, og Rubruck beretter talrige Enkeltheder om de forskellige Trosbekendelsers religiøse Cemonier og Skikke. Blandt de mange Folkeslag, som han omtaler, er de hedenske *Jugurer* eller *Uighurer*, der levede i det nuværende *Zungaria*. Dette Folk stod paa et meget højere Kulturtrin end de omboende Folkeslag. De var meget skriftkyn-

dige og havde deres eget Alfabet, som blev antaget af Mongolerne. I lang Tid anvendtes saaledes det juguriske Sprog som det officielle Skriftsprog over næsten hele Central-Asien. Øst herfor boede de tapre og krigeriske Tanguter, hvem det endog var lykkedes at tage den store Djingis-Khan til Fange. Saa snart der var sluttet Fred, og han var blevet frigivet, tog han ufortøvet Hævn over dem og bragte deres Land under mongolsk Herredømme. Rubruck fortæller, at Tanguterne til Trækdyr for deres Vogne anvendte nogle mærkelige Okser, der er meget stærke, kortbenede med lange Haar paa Ryg og Bug og lange Haler som Heste. De har lange, slanke buede Horn saa skarpe, at det er nødvendigt at skære Spidsen af. Køerne vil ikke lade sig malke, undtagen der synges for dem, de er vilde og hidsige som Tyre, og hvis nogen er klædt i rødt, gaar de løs paa dem for at dræbe dem. Man genkender tydeligt i Rubrucks Beskrivelse Jakoksen, som allerede tidligere Asienfarere har omtalt med stor Forundring.

Tanguter med yakokse.

Om *Tibetanerne* giver Rubruck følgende kuriøse Oplysninger:

»Det er et Folk, som har den Skik at fortære deres døde Forældre, idet de saaledes begraver disse i deres Mave som Udtryk for deres sønlige Kærlighed. De har imidlertid opgivet denne Skik, da de derved vakte Afsky hos andre Folk. De laver dog stadig smukke Drikkeskaale af deres Forældres Hoveder, saaledes at de, selv midt under deres Fester, bevarer Mindet om dem. Dette blev mig fortalt af en, som havde set det.«

Et andet af de talrige Folk i det indre af Asien, som Rubruck har hørt sælsomme Træk berettet om, kaldes *Muc-Folket*. »Der er talrige Kvæghjorde i deres Land, men ingen vogter dem, og de anvender ikke selv Dyrene; men hvis nogen ønsker nogle, gaar han til en Høj og kalder, og alle Dyrene flokkes om ham, naar de hører Raabet, og lader ham behandle dem, som de var tamme. Hvis en fremmed Udsending eller Købmand kommer til dette Land, anbringer de ham i et Hus og giver ham alt, hvad han ønsker, indtil hans Forretning er afgjort. Thi hvis en fremmed drager omkring i Landet, vil Lugten af ham faa Dyrene til at løbe bort og gøre dem vilde.« Den Dag i Dag er det Skik blandt mongolske og tibetanske Høvdinge at holde fremmede Handelsmænd, der kommer til deres Omraade, mer eller mindre afspærrede for at bevare Forretningerne for sig selv, og rimeligvis har man allerede paa Rubrucks Tid anvendt denne snedige Undskyldning derfor.

Endelig den 26. December naaede Karavanen ud paa en vidtstrakt Slette, som paa Afstand lignede et umaadeligt Hav, og Dagen efter drog man ind i Storkhanen *Mangus* Teltlejr et godt Stykke fra Kara-

korum. Saa snart de rejsende havde faaet anvist Kvarter, blev der skænket en Velkomstdrik for dem, bestaaende af Risvin, der opbevaredes paa langhalsede Flasker. Efter hvad Rubruck fortæller, lignede den i Smagen fuldstændig den bedste Auxerre Vin, kun havde den ikke denne Vins Duft.

Paa den grundige Udspejgning om Formaalet med Rejsen forklarede Rubruck, at han var sendt til Storkhanen af Mongolfyrsterne *Sartach* og *Batu* og ikke kom i nogen politisk Hensigt. Dagen efter vandrede Rubruck og hans Ledsagere barfodede, saaledes som det var Franciscanermunkenes Skik, til Mongolfyrstens Telt. Her opnaaede de dog ikke andet end at blive Genstand for de sammenstimlede Mongolers Nysgerrighed og Forundring: »De stimlede sammen om os og stirrede paa os, som om vi var mærkelige Væsner, især fordi vi var barfodede, og de spurgte os, om vi ikke havde Brug for vore Fødder, da de formodede, at vi hurtigt vilde miste dem.« Mongolernes spøgefulde Spørgsmaal var ikke ubegrundet, thi Kulden var saa stærk, at Rubruck næste Dag havde Forfrysninger i Tærne, og han maatte siden opgive at overholde sine Ordensregler paa dette Punkt. Forøvrigt blev der fra Mongolherskerens Førstehustru sendt de fremmede baade Faareskindsklæder og Fodtøj, som man øjensynlig har ment var haardt tiltrængt. En Nestorianerpræst, der var Mongolherskerens Førstesekretær, sendte dem, efter at have spurgt dem grundigt ud, tilbage til deres Kvarter, hvor de skulde vente, indtil de blev tilsagt til at fremstille sig ved Hoffet. Et Par Linier i Rubrucks Beretning røber tydeligt, at Humøret ikke har staaet særlig højt, da man vendte hjem fra det nedslaaende Besøg ved Mongolfyrstens Telt:

Tartarer fra Turkestan drikker »kumys« (airag).

»Da vi vendte hjem til vort Logi, var der hundekoldt, og vi havde ingenting faaet at spise hele Dagen. Vi kogte lidt Kød og lidt Hirse sammen med Suppen. Vor Fører og hans Ledsagere havde drukket sig fulde i Fyrstens Lejr og bekymrede sig ikke om os.«

Først den 3. Januar (1254) blev Rubruck og hans Ledsagere modtaget af den mongolske Hersker. Audiensen fandt Sted i et Telt, der havde tilhørt en kristen Kvinde, som Mangu havde fattet stor Kærlighed til og gjort til sin Hustru. Hendes Datter var nu Teltets Herskerinde. Teltet var indvendig dækket med gulddindvirket Klæde, og paa et Ildsted midt i det flammede et stort Baal af Lyng, Trærødder og tørret Gødning. Mangu, der var klædt i en Pels af glinsende, plettet Skind, var en Mand paa omkring 45 Aar med flad Næse. Han indbød straks de fremmede til en Velkomstdrik. Der var fire forskellige Drikke at vælge imellem, og Rubruck nøjedes med at smage forsigtigt paa Risvinen, derimod tog Tolken, som stod nærmest ved Skænkestedet, rigeligt til sig af Drikkevarerne. Fyrsten gav derefter Rubruck Tegn til at tale. Denne knælede ned og holdt en Tale, hvori han forklarede, at han var kommet med en fredelig Hilsen fra den franske Konge, og bad om

Mangu Khan med sønner og hustruer. Efter persisk håndskrift fra omkring 1315.

Tilladelse til at prædike den kristne Lære i Mongolernes Rige. Til Slut bad han om at maatte forblive i Fyrstens Lejr, indtil Vinteren var overstaaet, da man ikke havde Kræfter til at foretage Tilbagerejsen paa denne Aarstid. Da Fyrstens Svar skulde oversættes, viste det sig imidlertid, at Rubrucks Tolk allerede var naaet at blive overstadig drukken, og da Mangu heller ikke var helt ædru, gik det slemt ud over den gensidige Forstaaelse, men Audiensen sluttede dog uden Misstemning, og Fyrsten gav naadigt Rubruck Tilladelse til at forblive to Maaneder i hans Lejr, indtil den værste Vintertid var overstaaet.

De to Maaneder blev imidlertid til henimod et halvt Aar, og i denne

lange Tid har Rubruck udmærket Lejlighed til at faa Indblik i det forunderlige og fremmedartede Liv, der rører sig omkring den store Mongolfyrstes Hof, og hans Beskrivelse herfra rummer saa mange livfulde og interessante Iagttagelser, at det ikke er uden Grund, at Beretningen om hans Rejse betragtes som en af de mest værdifulde fra Asiens fjerne Egne, som Middelalderen har frembragt. Først og fremmest lader han os stifte Bekendtskab med en hel Række af de mange forunderlige Skæbner og Skikkelser af alle mulige Nationaliteter og Trosbekendelser, som Tilfældet har samlet her omkring Storkhanens Teltlejr dybt inde i Asien. Blandt disse var en fransk Kvinde fra Metz ved

Navn *Paquett*. Hun var blevet taget til Fange af Mongolerne i Ungarn og efter mange Lidelser naaet hertil. Hun hørte nu til den kristne Fyrstindes Husstand og havde det godt. Hun var gift med en Ruthenier, (et Folkeslag fra det nuværende Ukraine), der forstod at bygge Huse og tjente godt derved. Hun havde tre smukke Drengene og var meget hjælpsom og godgørende mod Rubruck og hans Selskab og sendte dem ofte Fødemidler. Gennem hende lærte Rubruck Mongolfyrstens fornemste Guldsmed, en Pariser ved Navn *William Buchier*, at kende. »Mester William«, der ogsaa viste Rubruck

megen Godhed, arbejdede tillige med 50 Medhjælpere paa et pragtfuldt mekanisk Kunstværk, som var bestilt af Storkhanen. Det bestod af et stort Sølvtræ, fra hvis Grene fire forskellige Slags Drikke straaledede ud, samtidig med at en mekanisk Engel i Træets Top blæste et højtlydende Signal i en Basun. De fire Slags Drikke, der fra Træets Grene plaskede ned i forgyldte Skaale, var klar Kumys, Vin, Risbrændevin og en Slags Mjød. Fra fire Sølvløver ved Træets Rod udstraaledede hvid Hoppemælk. Dette sindrige mekaniske Kunstværk holdtes i Gang af Hjælpere, der var skjult for Tilskuerne. Det skulde anvendes ved Fester i Storkhanens Palads til at forsyne Gæsterne med Drikkevarer. »Mester William« havde stor Ære af sit Kunstværk. Forøvrigt var denne fortræffelige Kunstner stadig Mongolernes Slave. Han var blevet taget til Fange i Belgrad under deres Fremstød i Europa omkring 1242 og givet til Mangu Khans Moder, hvis Hof han havde tilhørt indtil hendes Død. Nu tilhørte han en af Storkhanens Brødre, men han havde gode Kaar. Han var gift med en Kvinde fra Lothringen og havde en voksen Søn og beboede et godt Hus inde i *Karakorum*, hvor Rubruck havde Lejlighed til at besøge ham.

Af Kristne traf Rubruck en armensk Munk, der havde levet som Eremit i det hellige Land, og hvem Gud havde vist sig for i et Syn og befalet at drage til Tartarernes Hersker og sige, at hvis han blev Kristen, skulde han blive Hersker over hele Verden, Frankerne og den store Pave iberegnet. Det var dette Hverv, den armenske Munk var i Færd med at udføre, og han ønskede Rubrucks Støtte dertil. Rubruck kunde dog ikke strække sig videre end til at raade Mongolfyrsten indtrængende til at antage den kristne Tro. De forjættende Løfter, som Munken føjede dertil, tog Rubruck af gode Grunde Afstand fra.

I det hele taget er det ikke noget opbyggeligt Indtryk, man faar af det Præsteskab, Nestorianere, Armeniere, Muhammedanere og hedenske Troldmænd og Sandsigere, der drev deres Spil ved Storkhanens Hof og prøvede paa at overtrumfe hinanden i Intriger og forbryderisk Rænkespil for at opnaa den afgørende Indflydelse hos Mongolfyrsten; men Mangu Khan var øjensynlig baade velbegavet og skeptisk og lod sig ikke uden videre indfange af en bestemt Trosbekendelse. Han valgte den forsigtige Fremgangsmaade ved Højtiderne at lade sig velsigne af Præsterne for hver af de forskellige Religioner, der kappedes om hans Gunst. En Gang lod Mangu, efter hvad Rubruck beretter, et teologisk Diskussionsmøde arrangere mellem Nestorianere, Muhammedanere, Buddhister og Hedninger.

Talrige Mennesker strømmede til, og fra hver Lejr sendte man de mest lærde og veltalende i Ilden. At Mongolherskeren var en myndig Herre, der var klar over, at der skulde skrappe Midler til at holde Ro og Orden i en saadan Forsamling, viser den Proklamation, som han lod sin Herold udraabe inden »Disputatsen«s Begyndelse: »Dette er Mangus Ordre, og lad ikke nogen vove at paastaa, at Guds Bud lyder anderledes. Han befaler, at hvis nogen vover at udskælde eller forhaane en anden eller ved Støj forstyrrer denne Sammenkomst, skal han miste Hovedet.«

Denne kraftige Advarsel gjorde god Virkning. »Alle forholdt sig roligt,« tilføjer Rubruck.

Ogsaa Rubruck deltog energisk i Disputeringen, som han giver en livfuld og drastisk Skildring af. Da de muhammedanske og juguriske Præster hævdede, at ogsaa de kun troede paa een Gud, forsøgte Nestorianerne at gøre Rede for Treenigheden. Rubruck indrømmer ærligt, at de ikke havde særlig Held dermed. Han skriver saaledes:

»De lyttede alle uden at fremsætte nogen Modsigelser, men ingen sagde: »Jeg tror«, eller »jeg ønsker at blive Kristen.««

Helt spildt var denne teologiske Dyst dog ikke, thi efter Dagens Anstrengelser samledes alle »Kongresmedlemmerne« til et mægtigt Drikkegilde, hvor Nestorianere og Muhammedanere sang af fuld Hals i broderlig Forening, og alle drak tæt.

At Mongolfyrsten havde dannet sig en egen Mening om de rivaliserende Religioner, fremgik tydeligt af de Ord, han udtalte til Rubruck, da denne senere var tilsagt til Audiens hos ham. »Jeg forstaaer,« – sagde han – »at ligesom Gud har udstyret en Haand med flere forskellige Fingre, har han vist Menneskene forskellige Veje til Paradiset.«

Trods den mongolske Herskers overlegne Syn paa de religiøse Problemer var det dog lykkedes Nestorianerpræsterne at opnaa temmelig stor Indflydelse ved Hoffet, og Mangu overværede jævnlig deres Gudstjenester ledsaget af sin Førstehustru og et større Følge.

I de fem Hundrede Aar, der var forløbet, siden de første Nestorianerkristne bragte deres Lære til disse Egne, var denne imidlertid i høj Grad forsumpet og sunket ned til at blive et Vrægebillede af den oprindelige Kristendom. Mange af Præsterne var uvidende og fordrukne og med Hensyn til Moral og Karakter ringere end Hedningerne. Rubruck lægger ikke Skjul paa sin Uvilje mod Nestorianerne, men han er nødt til at gøre gode Miner til slet Spil. Han giver en Beskrivelse af en saadan Gudstjeneste i Nestorianernes Kapel, der formede sig mere som et barokt Æde- og Drikkegilde end en kirkelig Handling.

Der blev skiftevis sunget Hymner og drukket Risbrændevin, som Præsterne havde velsignet, og da alle var blevet temmelig drukne, tog man fat paa Maaltidet, der bestod af Faarekød og Karper. Paa denne ge-

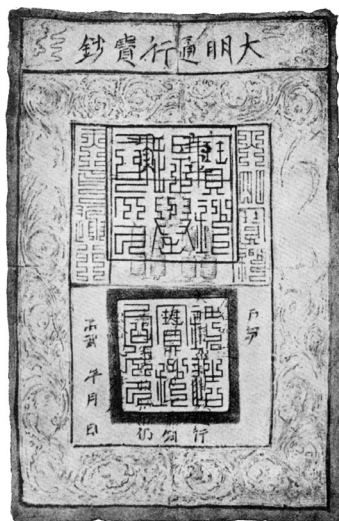
mytlige Maade forløb næsten hele Dagen. Den eneste lidt kedelige Afbrydelse i Feststemningen var, at Fyrstinden meget snart blev saa overdaadig beruset, at hun maatte køres til sit Telt ledsaget af de syngende og skraalende Præster.

Heldigvis fik Rubruck dog Tid til at tage sig langt nyttigere Ting for end at overvære Nestorianernes Kirkefester. Han ledsagede saaledes Mangu paa en Rejse ind til Karakorum, der laa syv Dagsrejser fra Mongolherskerens Teltlejr, og han giver en god Beskrivelse af denne Mongolernes Hovedstad, hvor Fyrsten havde sit Palads. Han fandt ikke Byen nær saa storslaet, som han havde ventet; men der var dog baade en muhammedansk Moské og en kristen Kirke, og han mødte her fremmede Udsendinge, Købmænd og Præster fra næsten alle Egne af Asien. Ved at udsørge disse indsamlede Rubruck mange værdifulde Oplysninger om Stammer og Folkeslag i den østlige Del af Asien. Han giver saaledes den første Beskrivelse af Sibirien, hvis østlige Del man hidtil ikke havde haft noget nærmere Kendskab til, og fortæller blandt andet om visse Stammer mod Nord, der ved at binde glatte Benstykker under Fødderne er i Stand til at bevæge sig saa hurtigt hen over sne- og isdækkede Flader, at de endog kan indfange Fugle og andet Vildt. Om Asiens nordligste Trakter kan han dog ingen Oplysninger skaffe.

De betragtes som ubeboelige paa Grund af en frygtelig Kulde og evig Is og Sne; heller ikke Polarhavet længst mod Nord synes Rubruck at have hørt om. Derimod er det lykkedes ham at samle adskillige interessante Træk om *Cathay* eller *Kina* ved Hjælp af de Kinesere, der levede i *Karakorum*, og rejsende, der havde besøgt Landet. Disse angav, at Cathays Grænser kun laa 20 Dagsrejser fra Karakorum i sydøstlig Retning. Rubruck er den første

europæiske rejsende, der fastslaar, at Cathay er det samme som Oldtidens *Serernes Land*. Han skriver herom følgende:

»Saa er der endvidere det store Cathay, hvis Beboere, efter hvad jeg

Kinesisk pengeseddel. (Yule)

tror, var de, som i gamle Dage kaldtes Sererne. Fra dem kommer de bedste Silkestoffer, (som de kalder seric) ... Det er blevet mig fortalt, at der i det Land findes en By med Mure af Sølv og Taarne af Guld ... Disse Cathayboere er smaa Folk, der, naar de taler, puster kraftigt gennem Næsen og i Lighed med alle Orientalere har smaa Øjenspalter. De er fremragende Kunstnere i alle Slags Haandværk, og deres Læger kender fuldtud Urternes helbredende Egenskaber og er meget dygtige til at bedømme Sygdommen ved Hjælp af Pulsens.»

Rubruck beretter endvidere, at Kineserne anvender Pengesedler af Papir paa en Haands Størrelse, hvorpaa der er stemplet visse Tegn.*) Og han giver en udmærket Fremstilling af Kinesernes Skrift,

*) Forøvrigt vides det, at man i Kina allerede 100 Aar f. K. anvendte Pengesedler; de var en Kvadratfod store og lavet af hvidt Dyreskind med kulørt Rand.

idet han forklarer, hvorledes de med en Pensel tegner Skriftegn, der hver betyder et helt Ord.

Selv om Rubruck gennemgaaende samler sine Oplysninger med megen kritisk Sans, kan det ikke undgaas, at han en Gang imellem faar bundet en Historie paa Ærmet. Saaledes traf han i Karakorum en tibetansk Lamapræst, der havde besøgt Kina. Denne var iført en Dragt af en pragtfuld rød Farve. Da Rubruck spurgte, hvorfra den Farve stammede, forklarede Præsten ham, at der mellem nogle høje Klipper i den østlige Del af Kina levede nogle smaa langhaarede, menneskelignende Væsner, der kun kunde bevæge sig i Hop, fordi de ikke kunde bøje Benene. De var meget sky, men ved at hælde Risbrændevin i Klippehulerne, hvor de holdt til, fik man dem til at drikke sig saa berusede, at de let kunde overrumles og bindes.

Derpaa aabnede man en Aare i Halsen og udtømte nogle Draaber Blod, hvorpaa man slap dem løs igen. Dette Blod var uovertræffeligt til Fremstilling af Purpurfarve.

Man fortalte ogsaa som ganske paalideligt, at der fandtes et Land hinsides Cathay, og at den Alder, en Mand havde, naar han drog ind i dette Land, bevarede han uforandret; »men – tilføjer Rubruck – dette tror jeg dog ikke paa.«

Den barske mongolske Vinter var forlængst overstaaet, og det var atter ved at blive Sommer. De to Maanedre, som Rubruck og hans Rejsefæller havde faaet tilstaaet i Mongolherskerens Lejr, var blevet til fem, og endnu var der ikke Tegn paa, at Mangu ønskede, at de fremmede skulde drage tilbage til Batu. Imidlertid stod det Rubruck klart, at hvis han ikke vilde udsætte sig for at komme til at rejse, naar Vinteren igen stod for Døren, gjaldt det om at komme afsted inden alt for længe.

Det kom derfor meget tilpas, da Mangu lod ham kalde og meddelte ham, at det var hans Ønske, at Præsterne nu drog tilbage til deres eget Land. Imidlertid følte Rubrucks Ledsager Broder Bartholomæus, der hverken havde vist sig særlig udholdende eller heltmodig paa Rejsen, sig saa svag og skrøbelig, at han hellere vilde forblive i Karakorum hos »Mester William«, end risikere at bukke under for Rejsens Strabadser; dette gav Mangu ham Tilladelse til. Rubruck blev af den mongolske Hersker vel forsynet med Rejsepenge; desuden lod denne udfærdige et venskabeligt Brev, som Rubruck skulde overrække den franske Konge. Til Slut ønskede han ham en god Rejse og sagde, at han skulde være velkommen i hans Rige, saafremt han ønskede at komme tilbage.

Omkring den 10. Juli 1254 tog Rubruck under Taarer Afsked med Broder Bartholomæus og »Mester William« og begyndte den lange Rejse. De første 3 Uger slog han Følge med en indisk Fyrstes Udsendinge, der havde haft Foretræde for den mongolske Hersker. Saa skiltes deres Veje, og Rubruck fortsatte, idet han denne Gang valgte en noget nordligere Rute, Nord om *Balkash* Søen. De rejsende var nu lykkelig fri for Vinterens Besværligheder, som de havde maattet kæmpe med paa Udrejsen, men endda var Turen besværlig nok. Efter to Maaneder og ti Dages uafbrudt Ridt naaede Rubruck Mongolfyrsten *Batus* Lejr, hvor han fik en venlig Modtagelse af Fyrsten og fandt Skriveren Gozet, som var blevet efterladt her, i god Behold. Omtrent en Maaned maatte de rejsende forblive i Mongolernes Lejr, inden det lykkedes at finde en Vejviser. Rubruck ønskede nemlig at drage hjem over Syrien i Haab om at træffe den franske Konge i Palæstina. Endelig Allehelgens Dag, den 16. Oktober, drog man afsted, idet man fulgte Vestkysten af

det kaspiske Hav og passerede Kaukasus Bjergene og videre forbi *Ararat* Bjerget, paa hvis Top Rubruck var overbevist om, at Levningerne af Noahs Ark endnu fandtes. Gennem *Armeniens* Bjergland naa-

havde haabet, ej heller hidførte den nogen nærmere Forbindelse mellem den mongolske Hersker og de kristne Landes Overhoveder; men Rubrucks Møje og Trængsler havde dog ikke været forgæves. Gennem

Rubruck vandrer forbi Arrarat-bjerget med Noahs Ark på toppen. (Livre de merveilles)

ede man ned i Euftrat Dalen og videre til Lille-Asiens Sydkyst. I Havnestaden *Auax* ved den nuværende *Alexandretta* Bugt indskibede man sig til Cypren, hvortil man naaede den 16. Juni 1255, og fortsatte herfra til Havnestaden *Akkon* eller *Acre*, hvor den lange Færd afsluttedes.

Den franske Konge var ikke, saaledes som Rubruck havde haabet, i det hellige Land, og da han af de kirkelige Myndigheder foreløbig blev holdt tilbage i Akkon, maatte han opgive sit Ønske om selv at overrække *Ludvig den Hellige* de medbragte Breve og personlig aflægge Beretning om sine Oplevelser. I Stedet derfor sendte han herfra den mongolske Herskers Skrivelse samt en Beretning om Rejsen til Kongen.

Rubrucks Rejse havde været over to Aar. Ganske vist fik den kun ringe Betydning for Kristendommens Udbredelse blandt Mongolerne, saaledes som *Ludvig den Hellige*

den Viden, som han samvittighedsfuldt og aarvaagent samlede paa sin lange Færd, gav han sin Samtid Indblik i en fremmed Verden, hvis Herskere Europa havde lært at skælve for, men hvis Lande og Folkeslag man kun havde haft usikre Forestillinger om, og derfor vil hans Værk i Geografiens Historie blive staaende som et Mesterværk blandt Middelalderens Asiensrejser. ■

Aage Krarup Nielsen

I årene 1930-32 udkom på Chr. Erichsens Forlag 6-bindsværket *Jordens Erobring* med undertitlen *Alle Tiders store Opdagelsesrejser*. Forfatteren til bind 4, *Opdagelsesrejser og Togter i Asien II. De mongolske Lande*, var den i samtiden kendte læge, forfatter og eventyrer Aage Krarup Nielsen (1891-1972). Uddraget i dette nummer af Ger er fra siderne 103-117.

Jord-Rottens år

7. februar 2008 – 25. januar 2009

Østens nytår falder som regel på anden nymåne efter vintersolhverv. Østens nytår vil derfor falde i slutningen af januar eller begyndelsen af februar. Østens kalendersystem med en cyklus på 60 år dannes af en kombination af 12 dyr (rotte, okse, tiger, hare, drage, slange, hest, får, abe, hane, hund, gris) og 5 elementer (metal, vand, træ, ild, jord). I tabellen side 19 kan du finde dit dyreår.

Østens månekalender blev startet i år 2637 før vor tidsregning af kejser Huang Ti. For hver 60 år går der en cyklus, som hver består af 5 enheder med 12 dyreår. En enhed starter med Rottens år og slutter med Grisens år. Vi befinder os midt i den 78. cyklus, som startede med år 1984 og går til 2044.

Hvad der i almindelighed vil ske for alle i Rottens år

Rottens år er det første år i de 12 dyrs cyklus i det kinesiske kalendersystem. Derfor regner man det for det bedste tidspunkt at lægge nye planer og sætte ny udvikling i gang. Det er et år med velstand, med muligheder og gode udsigter.

Der er måske ikke megen aktivitet at se på overfladen, men dybt under den planlægges alle mulige former for forandring. Et løst indfald kan pludselig blive til en revolutionerende idé, for det er en tid, der syder af skabende aktivitet, en tid, hvor man får øje på nye horisonter

og til sin overraskelse opdager, at der er tusind uprøvede muligheder.

Det er en god tid at diskutere nye metoder, nye planer og omorganisere og genoplive projekter. Senere kan der måske komme modstand og skepsis, men nu er det tiden til at skitsere nye planer.

Internationalt set er Rottens år sjældent særlig bemærkelsesværdige. Men historisk betragtet kan det godt tænkes, at begyndelsen til en voldsom verdensomvæltning gøres i et Rotte-år ved en tilsyneladende ligegyldig, men alligevel meget betydningsfuld handling.

Verdensøkonomien vil i almindelighed få et opsving. Året vil blive præget af spekulationer og svingninger i priser på dagligvarer og på børsen. Man kan være heldig at tjene formuer, og det vil være et godt år til at øge sin rigdom. Langtidsinvesteringer vil give gode afkast.

Alle eventyr, som begynder i Rottens år vil blive gode, hvis de er godt forberedte. Lad være med at tage chancer eller unødvendige risici, for Rottens år er stadig en del af den kolde vinter og nattens mørke. De som spekulerer ukritisk og overvurderer sig selv, vil ende op med nogle meget ubehagelige tømmermænd.

Hvad helbredet angår, bringer begyndelsen på en ny cyklus fornyet vitalitet. Mindre lidelser kan ventes at forsvinde, mens mere alvorlige går i ro. For kærligheden er det et godt år for næsten alle. De der ikke

har en partner har udsigt til at finde en, og de der lever i faste forhold kan vente forøgelse af familien i form af børn eller børnebørn.

Generelt vil det blive et lykkeligere år end ellers. Der vil ikke være mange eksplosive hændelser med krig og langt færre katastrofer end for eksempel i Tigerens eller Dragens år. Alligevel vil det blive et krydret år. Der vil dog være en del råben og skrigen, som dog kun vil gøre lidt fortræd. De fleste vil have en god tid.

Hvad der i særdeleshed vil ske for den, der er født i:

Rottens år (mus)

1900, 1912, 1924, 1936, 1948
1960, 1972, 1984, 1996, 2008

Tendens: Et lykkeligt år

Tiden er inde til nye opgaver og initiativer. Rotten kan se frem til succes og fremgang, en forfremmelse eller forbedring af sin løbebane. Det er et godt tidspunkt for Rotte-mennesket at flytte på, at begynde et nyt arbejde eller at få sig en ny partner. **Økonomi:** Økonomien vil være stabil, og der kan fra uventet side dukke penge op. Det vil være fornuftigt at være forsigtig og gemme lidt af årets overskud, for Oksens år vil ikke blive så godt for Rotten.

Helbred: Helbredsmæssigt vil det gå godt. Man vil føle sig i form med

kun få mindre problemer. Rotten må dog passe på sit helbred, for der sker så meget positivt omkring den, at den glemmer at tage hensyn til sin krop. Kroppen trænger meget til at koble af i denne tid, og det har Rotten råd til.

Familien: Intet særligt at bemærke.

Oksens år (tyr, ko, bøffel)

1901, 1913, 1925, 1937, 1949
1961, 1973, 1985, 1997, 2009

Tendens: Et nemt og lykkeligt år
Held vil bringe gode resultater for Oksens gøremål. Lykken vil være med Oksen og følge den i alle dens planer og projekter. Alle tidligere problemer synes at ville forsvinde. Oksen vil få anerkendelse for sit arbejde og vil måske få en vigtigere stilling. Det kan forventes, at der vil være ting at fejre i hjemmet. Fremgang på alle fronter.

Økonomi: For Oksen med sit stille væsen vil det være bedre at investere end at gå aktivt ind i nye projekter.

Helbred: Med hensyn til helbredet vil der være forbedringer undervejs, især for dem, som har problemer med led eller knogler.

Familien: Uheldigvis vil den romantik, som begynder i Rottens år, ikke holde længe. En vigtig og glædelig begivenhed vil kunne fejres i Oksens hjem.

Tigerens år

1902, 1914, 1926, 1938, 1950
1962, 1974, 1986, 1998, 2010

Tendens: Ikke noget særligt lykkeligt år

Tigeren klarer sig dårligt i et Rote-år. Det ser dog ud til at blive et godt år at gøre sig bemærket i erhvervslivet og i selskabslivet på. Begge områder vil dog tære stærkt på Tigerens energi. Tigeren skal

undgå impulsive handlinger og være lidt tilbageholdende i sit ud-syn. Året vil alligevel byde på muligheder, men det kræver, at Tigeren bruger sin fornuft og intelligens.

Økonomi: Forretning og arbejde vil gå lidt trægere end vanligt. Tigeren vil ikke høste megen fortjeneste for, hvad den gør. Tigeren vil opdage, at det er knapt med penge, eller at de holdes borte fra én. Investeringer vil dog med tiden komme igen med renter. Tigeren vil kun blive belønnet, hvis den er forsigtig og tålmodig samt udviser mådehold.

Helbred og Familien: Ingen ændringer.

Harens år (kanin, kat)

1903, 1915, 1927, 1939, 1951
1963, 1975, 1987, 1999, 2011

Tendens: Et roligt, men ikke så godt år

Ingen store overraskelser, ingen store problemer, men heller ikke så udbytterigt, som Haren kunne forvente. Udviklingen vil være jævn, da der ikke synes at kunne forudses problemer hverken på arbejdet eller i familien.

Økonomi: Det er vigtigt at holde godt øje med økonomien. Det er året, hvor det vil være godt for Haren at lægge fremtidsplaner, at sætte nye planer i gang eller at købe en ejendom. Dog kun hvis investeringerne holdes på et rimeligt lavt plan.

Helbred: Der kan komme lidt problemer med helbredet, måske risiko for ulykkestilfælde.

Familien: Ingen familieproblemer.

Dragens år

1904, 1916, 1928, 1940, 1952
1964, 1976, 1988, 2000, 2012

Tendens: Et godt år

Det er det rigtige tidspunkt at begynde nye aktiviteter. Det gælder om at kunne udnytte de mange muligheder, der vil dukke op i årets løb. Dragen vil kunne slappe helt af uden problemer, og den almindelige overordnede præstation vil være god. Der vil ikke være væsentlige problemer, hverken på arbejdet eller i familien. Et behageligt år, hvor der er tid til ro og afslapning.

Økonomi: Store muligheder på karrierefronten. Penge vil flyde til, men blot en dårlig forretning vil kunne gøre et grimt indhug på Dragens resurser. Er Dragen forsigtig, vil den kunne tjene mange penge i dette år.

Helbred: Et godt helbred.

Familien: Et godt år for kærligheden med masser af romantiske oplevelser.

Slangens år

1905, 1917, 1929, 1941, 1953
1965, 1977, 1989, 2001, 2013

Tendens: Et aktivt år med gode fremskridt

Nye muligheder og chancer vil opstå. Slangen vil forbedre sin levevej. Der vil være kreative perioder og andre, som er stille og begivenhedsløse. Det kan blive et år med både gode og dårlige, dramatiske begivenheder, og et år der kan give en hel del at tænke over på godt og ondt. Det vil være en god idé at se at få ordnet uløste problemer, så Slangen kan få mest mulig ud af det meget fine Oksens år, der følger.

Økonomi: Det finansielle udbytte vil netop dække årets tab. Det er en periode, hvor man hverken skal låne eller udlåne penge.

Helbred og Familien: Vil følge det generelle billede.

Hestens år

1906, 1918, 1930, 1942, 1954
1966, 1978, 1990, 2002, 2014

Tendens: Et vanskeligt år

Det er vigtigt at undgå konfrontationer, især med loven. Hesten skal være forsigtig og standhaftig.

Økonomi: Der kan vise sig penge-sorger. Det er et år, hvor Hesten hverken skal låne eller udlåne penge. Økonomien vil være stabil.

Helbred: Hesten skal passe på helbredet. Det er tilrådeligt ikke at løbe nogen unødvendig risiko. Det er på tide at bruge lidt tid på sin krop. Hesten skal sørge for at få den hvile, den har brug for.

Familien: Der vil være familie-problemer, hvor Hesten føler sig utilstrækkelig.

Fårets år (ged)

1907, 1919, 1931, 1943, 1955
1967, 1979, 1991, 2003, 2015

Tendens: Et godt år

Der er mulighed for styrkelse af forretningsforbindelser, forbedring af ens erhverv og private venskaber. Fåret nyder dagene på afslappet vis og er i harmoni med sig selv. Selvtilliden er i orden, og Fåret åbner sig mere for kontakt med omverdenen, og den vil få tifold igen. Tilknytning til andre ændres i takt med Fårets udvikling. Et meget givende år hvor Fåret føler, at det gør nytte for sig selv og andre.

Økonomi: Økonomisk fremgang med råd til udskejelser. Gaver og gevinster kommer fra så mærkelige kilder som spil, lotteri og den slags.

Helbred: Der vil ikke være sygdom eller større problemer.

Familien: Hjemmelivet vil blive fredeligt med muligheder for romantik, fine betingelser for kærligheden og social medgang.

Abens år

1908, 1920, 1932, 1944, 1956
1968, 1980, 1992, 2004, 2016

Tendens: Et lykkelig og heldigt år

Et herligt positivt og fremgangsrigt år med større indsigt, men hvor Aben ikke taber hverdagens praktiske anliggender af syne. Det bliver et år med nye forslag og nye ideer, med opfindsomhed og vækst. Det er en særlig god tid for at forbedre sin arbejdsmæssige og sociale stilling. Der kan være tale om forfremmelse og advancement i arbejdet. Aben vil blive efterspurgt af indflydelsesrige personer. Problemer bliver hurtigt og nemt løst. Aben bliver fejret eller holdt øje med af indflydelsesrige personer.

Økonomi: Økonomien vil blomstre. Penge kommer fra uventet side. Det er et godt tidspunkt at låne penge.

Helbred: Fysisk er Aben helt på toppen.

Familien: Der kan blive tale om familieførøgelse, noget som virkelig vil glæde Aben. For den ugifte Abe tegner det særligt godt i retning af en ny forelskelse eller opblomstring af et allerede bestående forhold. Aben bør give sig tid til at nyde den romantiske stemning og være lykkelig.

Hanens år

1909, 1921, 1933, 1945, 1957
1969, 1981, 1993, 2005, 2017

Tendens: Et vanskeligt år

Det bliver et år med megen betænk-somhed og beherskelse. Der vil ikke

være megen støtte at hente blandt venner, eller de vil svigte én, hvis man søger deres hjælp. Sidste del af året præges af nytænkning og filosofiske overvejelser. Nu ændrer Hanen holdning til mange ting, får et bredere perspektiv og bliver mere tolerant. Året kan blive godt, hvis Hanen viser lidt mere mådehold og tålmodighed.

Økonomi: Hanen vil blive tvunget til at tære på de opsparede reserver for at få det til at løbe rundt. Det vil Hanen ikke kunne lide, fordi penge-ne bliver få.

Helbred og Familien: Året præges af problemer på det følelsesmæssige plan. Hanen skal være varsom med at inddrage sig i nogen form for partnerskab, uanset om det gælder forretninger eller kærlighed. Der vil være hovedpine i hjemmet og ubehag med helbredet, fordi Hanen er tvunget til alene at løse sine egne problemer. Hanen vil prøve at styre følelserne alene via fornuften og kvæler spontaniteten af frygt for, hvad der kunne komme til at ske. Men så kan tingene netop hobe sig op og true med at flyde over på det mest ubejlejlige tidspunkt. Det kræver tålmodighed og en solid basis for gensidig tillid for at bringe Hanen på ret køl igen.

Hundens år

1910, 1922, 1934, 1946, 1958
1970, 1982, 1994, 2006, 2018

Tendens: Et pragtfuldt år

Året vil bringe vækst. Hunden bør undersøge alle muligheder, fordi det er en meget gunstig periode. Hunden er utrolig stærk og handlekraftig dette år, og den har et enormt behov for at markere sig. Den har sat sig en retning og et mål, som den ønsker med sin stærke vilje at nå i løbet af året.

Økonomi: Hunden vil få medgang i forretninger og på arbejdspladsen eller vil få ekstra indtægt fra inve-

steringer. Det vil ikke være klogt at låne større beløb ud, for der er risiko for ikke at få pengene tilbage.

Helbred: Helbredet vil være fint.

Familien: I parforholdet sker der forandringer i positiv retning. Der vil komme nogle problemer i hjemmet eller med børnene.

Grisens år (svin, vildsvin)

1911, 1923, 1935, 1947, 1959
1971, 1983, 1995, 2007, 2019

Tendens: Et år med usikkerhed

Der vil være stærk vækst på det personlige plan. Grisen udvikler sig i rask tempo og har et utroligt overskud og gåpåmod. Grisen er optimistisk og tror på fremtiden. Den er meget åben og inspirerende i selskab med andre og giver meget af sig selv. Humøret er i top, og den spreder glæde overalt, hvor den færdes.

Økonomi: Grisen vil miste noget, som den troede, at den havde sikret sig. Grisen vil klare at overvinde problemer og vanskeligheder, men bekymringerne vil tynge den ned og give modgang med færre muligheder for fremgang.

Helbred og Familien: I parforholdet er der positive indflydelser i gang, og Grisen føler sig som en fisk i vandet. Der er tale om en længere rejse med gode oplevelser. Problemer på arbejdspladsen og i hjemmet er uløste. ■

Tsehnnav

Den gamle Vismand

NB: Man skal ikke lade sig påvirke af, at tingene nu og da modsiger hinanden, sådan er livet nu en gang. Når man skal finde sit dyreår, så bemærk at januar-februar ofte tilhører forrige dyreår.

Østens dyreår

31. jan. 1900 – 18. feb. 1901: Metal-Rotte
19. feb. 1901 – 7. feb. 1902: Metal-Okse
8. feb. 1902 – 28. jan. 1903: Vand-Tiger
29. jan. 1903 – 15. feb. 1904: Vand-Hare
16. feb. 1904 – 3. feb. 1905: Træ-Drage
4. feb. 1905 – 24. jan. 1906: Træ-Slange
25. jan. 1906 – 12. feb. 1907: Ild-Hest
13. feb. 1907 – 1. feb. 1908: Ild-Får
2. feb. 1908 – 21. jan. 1909: Jord-Abe
22. jan. 1909 – 9. feb. 1910: Jord-Hane
10. feb. 1910 – 29. jan. 1911: Metal-Hund
30. jan. 1911 – 17. feb. 1912: Metal-Gris
18. feb. 1912 – 5. feb. 1913: Vand-Rotte
6. feb. 1913 – 25. jan. 1914: Vand-Okse
26. jan. 1914 – 13. feb. 1915: Træ-Tiger
14. feb. 1915 – 2. feb. 1916: Træ-Hare
3. feb. 1916 – 22. jan. 1917: Ild-Drage
23. jan. 1917 – 10. feb. 1918: Ild-Slange
11. feb. 1918 – 31. jan. 1919: Jord-Hest
1. feb. 1919 – 29. feb. 1920: Jord-Får
20. feb. 1920 – 7. feb. 1921: Metal-Abe
8. feb. 1921 – 27. jan. 1922: Metal-Hane
28. jan. 1922 – 15. feb. 1923: Vand-Hund
16. feb. 1923 – 4. feb. 1924: Vand-Gris
5. feb. 1924 – 23. jan. 1925: Træ-Rotte
24. jan. 1925 – 12. feb. 1926: Træ-Okse
13. feb. 1926 – 1. feb. 1927: Ild-Tiger
2. feb. 1927 – 22. jan. 1928: Ild-Hare
23. jan. 1928 – 9. feb. 1929: Jord-Drage
10. feb. 1929 – 29. jan. 1930: Jord-Slange
30. jan. 1930 – 16. feb. 1931: Metal-Hest
17. feb. 1931 – 5. feb. 1932: Metal-Får
6. feb. 1932 – 25. jan. 1933: Vand-Abe
26. jan. 1933 – 13. feb. 1934: Vand-Hane
14. feb. 1934 – 3. feb. 1935: Træ-Hund
4. feb. 1935 – 23. jan. 1936: Træ-Gris
24. jan. 1936 – 10. feb. 1937: Ild-Rotte
11. feb. 1937 – 30. jan. 1938: Ild-Okse
31. jan. 1938 – 18. feb. 1939: Jord-Tiger
19. feb. 1939 – 7. feb. 1940: Jord-Hare
8. feb. 1940 – 26. jan. 1941: Metal-Drage
27. jan. 1941 – 14. feb. 1942: Metal-Slange
15. feb. 1942 – 4. feb. 1943: Vand-Hest
5. feb. 1943 – 24. jan. 1944: Vand-Får
25. jan. 1944 – 12. feb. 1945: Træ-Abe
13. feb. 1945 – 1. feb. 1946: Træ-Hane
2. feb. 1946 – 21. jan. 1947: Ild-Hund
22. jan. 1947 – 9. feb. 1948: Ild-Gris
10. feb. 1948 – 28. jan. 1949: Jord-Rotte
29. jan. 1949 – 16. feb. 1950: Jord-Okse
17. feb. 1950 – 5. feb. 1951: Metal-Tiger
6. feb. 1951 – 26. jan. 1952: Metal-Hare
27. jan. 1952 – 13. feb. 1953: Vand-Drage
14. feb. 1953 – 2. feb. 1954: Vand-Slange
3. feb. 1954 – 23. jan. 1955: Træ-Hest
24. jan. 1955 – 11. feb. 1956: Træ-Får
12. feb. 1956 – 30. jan. 1957: Ild-Abe
31. jan. 1957 – 17. feb. 1958: Ild-Hane

18. feb. 1958 – 7. feb. 1959: Jord-Hund
8. feb. 1959 – 27. jan. 1960: Jord-Gris
28. jan. 1960 – 14. feb. 1961: Metal-Rotte
15. feb. 1961 – 4. feb. 1962: Metal-Okse
5. feb. 1962 – 24. jan. 1963: Vand-Tiger
25. jan. 1963 – 12. feb. 1964: Vand-Hare
13. feb. 1964 – 1. feb. 1965: Træ-Drage
2. feb. 1965 – 20. jan. 1966: Træ-Slange
21. jan. 1966 – 8. feb. 1967: Ild-Hest
9. feb. 1967 – 29. jan. 1968: Ild-Får
30. jan. 1968 – 16. feb. 1969: Jord-Abe
17. feb. 1969 – 5. feb. 1970: Jord-Hane
6. feb. 1970 – 26. jan. 1971: Metal-Hund
27. jan. 1971 – 14. feb. 1972: Metal-Gris
15. feb. 1972 – 2. feb. 1973: Vand-Rotte
3. feb. 1973 – 22. jan. 1974: Vand-Okse
23. jan. 1974 – 10. feb. 1975: Træ-Tiger
11. feb. 1975 – 30. jan. 1976: Træ-Hare
31. jan. 1976 – 17. feb. 1977: Ild-Drage
18. feb. 1977 – 6. feb. 1978: Ild-Slange
7. feb. 1978 – 27. jan. 1979: Jord-Hest
28. jan. 1979 – 15. feb. 1980: Jord-Får
16. feb. 1980 – 4. feb. 1981: Metal-Abe
5. feb. 1981 – 24. jan. 1982: Metal-Hane
25. jan. 1982 – 12. feb. 1983: Vand-Hund
13. feb. 1983 – 1. feb. 1984: Vand-Gris
2. feb. 1984 – 19. feb. 1985: Træ-Rotte
20. feb. 1985 – 8. feb. 1986: Træ-Okse
9. feb. 1986 – 28. jan. 1987: Ild-Tiger
29. jan. 1987 – 16. feb. 1988: Ild-Hare
17. feb. 1988 – 5. feb. 1989: Jord-Drage
6. feb. 1989 – 26. jan. 1990: Jord-Slange
27. jan. 1990 – 14. feb. 1991: Metal-Hest
15. feb. 1991 – 3. feb. 1992: Metal-Får
4. feb. 1992 – 22. jan. 1993: Vand-Abe
23. jan. 1993 – 9. feb. 1994: Vand-Hane
10. feb. 1994 – 30. jan. 1995: Træ-Hund
31. jan. 1995 – 18. feb. 1996: Træ-Gris
19. feb. 1996 – 6. feb. 1997: Ild-Rotte
7. feb. 1997 – 27. jan. 1998: Ild-Okse
28. jan. 1998 – 15. feb. 1999: Jord-Tiger
16. feb. 1999 – 6. feb. 2000: Jord-Hare
7. feb. 2000 – 23. jan. 2001: Metal-Drage
24. jan. 2001 – 11. feb. 2002: Metal-Slange
12. feb. 2002 – 31. jan. 2003: Vand-Hest
1. feb. 2003 – 21. jan. 2004: Vand-Får
22. jan. 2004 – 8. feb. 2005: Træ-Abe
9. feb. 2005 – 28. jan. 2006: Træ-Hane
29. jan. 2006 – 17. feb. 2007: Ild-Hund
18. feb. 2007 – 6. feb. 2008: Ild-gris
7. feb. 2008 – 25. jan. 2009: Jord-Rotte
26. jan. 2009 – 13. feb. 2010: Jord-Okse
14. feb. 2010 – 2. feb. 2011: Metal-Tiger
3. feb. 2011 – 22. jan. 2012: Metal-Hare
23. jan. 2012 – 9. feb. 2013: Vand-Drage
10. feb. 2013 – 30. jan. 2014: Vand-Slange
31. jan. 2014 – 18. feb. 2015: Træ-Hest
19. feb. 2015 – 7. feb. 2016: Træ-Ged
8. feb. 2016 – 27. jan. 2017: Ild-Abe
28. jan. 2017 – 15. feb. 2018: Ild-Hane
16. feb. 2018 – 4. feb. 2019: Jord-Hund

Kilder

Barry Fantoni (1985): *Chinese Horoscopes*. 260 s. (London: Sphere Books Limited).

Derek Walters (1987): *Ming Shu – kinesisk astrologi*. 96 s. (København: Forlaget Komma).

Henning Hai Lee Yang (1995): *Dit Kinesiske Horoskop for årene som kommer*. 203 s. (Lyngby: Bogans Forlag).

Kurt Allgeier (1986): *Kinesisk astrologi for alle*. 91 s. (København: Sphinx Forlag).

Lori Reid (1997): *The Complete Book of Chinese Horoscopes*. 136 s. (Shaftesbury: Element).

Theodora Lau (1988): *The Handbook of Chinese Horoscopes*. 331 s. (New York: Perennial Library).

Daniisk-russerne på Zobelstletten

I efteråret 2007 havde Selskabet besøg af Axel Krebs, søn af den legendariske læge og eventyrer Carl Krebs, der i årene 1923-36 levede et lykkeligt liv i en fjerntliggende egn i det nordlige Mongoliet. Vi kender historien set med danskernes øjne, men hvordan opfattede lokalbefolkningen de fremmede nybyggere? L. Choijilsuren leverer i denne let forkortede artikel en mongolsk synsvinkel på de sagnomspundne danskere.

Skønt historien er ganske simpel, har den alligevel sat sig sine spor i befolkningens sind. I den nordlige del af Mongoliet, nærmere betegnet Erdenebulgan Sum i Hubsugul [Khövsgöl - red.] Aimag ligger ved floden Eg en højslette ved navn Bulgan-sletten (bulgan = zobel), som faktisk ligner et tæppe af bløde skind.

I begyndelsen af tyverne i forrige århundrede ankom fire modige mænd anført af Carl Krebs fra Danmark, Europa, til dette sted for at leve og arbejde. Man kan undre sig over, hvad der fik disse mænd til at opsøge dette fjerntliggende sted. Men der var mange ting, som vakte deres interesse, måske først og fremmest den frugtbare jord og landskabets naturlige skønhed.

Sådan er Bulgan-sletten. Det er svært at forestille sig, at dette sted befinder sig 700 km fra hovedstaden Uрга. De kom om bord på et skib i Hamburg, Tyskland, med masser af bagage, krydsede gennem Middelhavet, Det røde Hav, Det indiske Ocean og havde et ophold i Manilas havn. Så nåede de Hong Kong og fortsatte herefter til Shanghai. Herfra kom de til Tian Jin med tog, fik udstedt de nødvendige dokumenter og nåede frem til Harbin, som på den tid var kendt som Asiens Paris. Fra Harbin tog de videre til Mongoliet, idet de passerede Tsahar-ørkenen på oksekærrer. De

gennemførte denne lange og hårde rejse på en måde, som kun kan af tvinge respekt for deres udholdenhed.

En af gruppens medlemmer, Henning Haslund skrev senere i sin rejsedagbog om rejsens afslutning: »Vi hejsede det danske flag, som allerede var flosset af den stærke vind, og affyrede med vores kraftige pistoler tre skudsalver på steppen. Vi glemmer aldrig denne dag. Det var den 18. november 1923, 8 måneder siden vi var taget af sted fra Danmark.«

Zobelstletten

Lad mig nu forsøge at finde svaret på, hvorfor den fjerntliggende mongolske Bulgan-(Zobel)-slette virkede så tiltrækkende på danskerne.

Carl Krebs, gruppens leder, havde arbejdet i Rusland som officiel Røde Kors-udsending, hvor han havde besøgt flere sibirske fængsler og suget megen erfaring til sig. Hans vigtigste opgave var at formidle den amerikanske bistand til krigsfangerne i Sibirien.

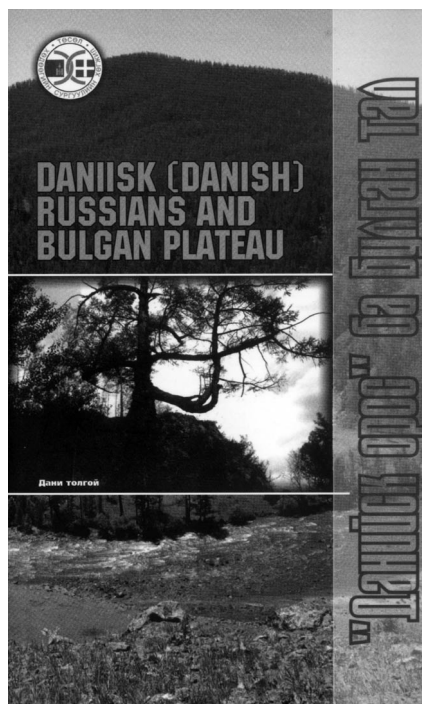
Da bolsjevikkerne (de røde russere) nåede til Irkutsk, købte han en hest og red mod Baikal-søen og krydsede grænsen til Mongoliet kun ved hjælp af sit kompas. Mens han tilbragte natterne i sin sovepose under åben himmel, blev han bidt af en slange og blev syg med høj feber,

men var dog i stand til at helbrede sig selv.

Under rejsen besøgte han en mongolsk familie på Bulgan-sletten, hvilket gjorde et stort indtryk på ham. Han genvandt sin styrke takket være magien ved den gyldne sol over sletten, den friske luft og den sorte jord, der kunne minde om olie.

Efter at han var kommet hjem, berettede han om Bulgan-sletten i lyriske vendinger. Hans beretning tiltrak sig folks opmærksomhed og blev snart omsat til et forslag om at drage af sted. Forslaget blev bragt i pressen, mange reflekterede på det, men Krebs nøjedes med at udvælge tre mænd (Borgstrøm, Birck og Haslund) til deltagere på rejsen. En kontrakt blev underskrevet. Senere kom Erik Isager til, og gruppen kom således til at bestå af fem mænd [forf. har her oversat Ove Krebs, der var gruppens sjette medlem - red.].

I kontrakten stod der, at formålet med ekspeditionen var at opdyrke land, tilså marker og opdrætte kvæg... gården skulle ligge nær floderne Selenge og Eg. Desuden skulle den fungere som base for indsamling af skind og forskning i udnyttelsen af naturens rigdomme. Det bør noteres, at ekspeditionens medlemmer underskrev en aftale med Det mongolske Ministerium for Kvægopdræt og Landbrug, som gav dem en officiel tilladelse.

Barnuud L. Chojjilsuren: 'Daniisk (Danish) Russians and Bulgan plateau'. Manus. dateret 3. aug. 2003. Mongolsk og engelsk tekst. 11 x 18 cm. 62 s.

Det danske Geografiske Selskab, Carlsbergfondet, Det Østasiatiske Kompagni m.fl. ydede dem finansiel bistand, så de kunne transportere al den nødvendige bagage ud til det fjerntliggende sted.

Midvinter med sne

Carl Krebs havde inden afrejsen mødt en person ved navn Shishgen, en russisk immigrant som havde boet på Bulgan-sletten, da Krebs havde foretaget undersøgelser i Uriankhai og havde været på gennemrejse fra Rusland. Denne Shishgen havde lovet danskerne en varm modtagelse i sit hjem.

Uheldigvis blev Shishgens hus og hele landsbyen totalt ødelagt af en brand. Tilbage var kun nogle få afsvedne papirer, der flagrede i vinden. Lokalbefolkningen forklarede lavmælt den danske gruppe, at den fattige mand var blevet dræbt af de røde russere, fordi han havde hjulpet de hvide russere med heste og

havde forsøgt at skjule kvæget, da bolsjevikkerne (de røde russere) var ankommet.

Vinterens kulde bliver strengere dag for dag. Det er umuligt at opholde sig i telte, når det er ubarmhertigt koldt. Det er grunden til, at danskerne begyndte deres virksomhed med at bearbejde tømmeret i skoven og bygge et hus til sig selv. På venstre side af Eg-floden er bjergene dækket af store, høje træer, og på højre side er der vældige dalstrøg og sletter omkranset af højdedrag med sparsom trævækst. Det er den berømte Bulgan-slette med sit gyldne dække. Sletten begynder ved bredden af Eg-floden. Den er dækket af sne om vinteren, men det høje græs og vegetationen er alligevel frilagt. Derfor bevarer sletten selv om vinteren sit gyldne skær.

Den lokale befolkning hørte øjeblikkeligt nyheden om, at nogle mennesker fra udlandet var kommet til sletten for at slå sig ned. På trods af det vidtstrakte område og den fjerne beliggenhed ved de lokale altid, hvad der foregår – omtrent som sporhunde. Det er et særligt instinkt, som nomadefolkningen har nedarvet gennem århundreder. Kort tid efter ankom to burjater (russiske immigranter) med økser i saddelen og hjalp danskerne med at bygge huset. Burjaterne sagde, at havde man økser, havde man mad. Danskerne lærte af dem, hvad man kan udrette med økser.

I løbet af midvinteren blev der bygget to bjælkehuse, og de hejsede det danske flag. Nu var de i sikkerhed, nu kunne der intet ondt tilstøde dem. Men det var nødvendigt for dem at tilpasse sig den nomadiske livsform for at få held med deres forehavende. De havde alle stor erfaring med at rejse, akklimatisere sig og finde en fælles forståelse med fremmede. De udarbejdede en dansk-mongolsk parlør, som de altid gik rundt med i lommen.

Landsbyen på sletten

Om vinteren indsamler man skind, og danskerne begyndte deres virksomhed med at erhverve skind fra ræve, ulve og egern. Jægerne var mere end villige til at bytte skind for forskellige varer som fx mel og korn. Om foråret købte de nogle trækdyr og kultiverede jorden med en plov. Derefter såede de korn, hvede, majs og grønsager.

De brugte en American Oliver plov til at pløje med, såede hvedesorter fra Canada og installerede et vandingsssystem. Markerne blev indhegnet for at forhindre kvæget i at trænge ind. Vandingsystemet syntes på afstand at være meget simpelt, men prøver man at sætte sig ind i virkemåden, opdager man hvor kompliceret, det egentlig var. I en af Eg-flodens strømme udsatte de flydende, 5-6 meter i diameter store vandingshjul med skovlblade og tønder. For hver omdrejning tog de vand fra floden og lod det strømme ud i en rende.

Man bør også lægge mærke til, at danskerne plantede sukkerrør [såde sukkerroer - red.] og fremstillede sukker og klumper af sukker til glæde for kvægoprætterne. De fangede fisk ved hjælp af net, indførte kyllinger fra Khiagt og opdrættede dem til en ny bestand på øen mellem de to strømme i floden.

De lavede også hø ved hjælp af en hestetrucken plov, indsamlede hø med jerngrebe, forarbejdede blåler til fremstilling af mursten, som de brændte i et hul i jorden.

2 år efter at de arbejdsomme danskere var ankommet, var der opført en ny landsby ved bredden af Eg-floden, som vakte alles opmærksomhed. De lokale indbyggere kaldte dem ikke for danskere, fordi de ikke var helt på det rene med, om der overhovedet fandtes et sådant land. Så de kaldte dem for daniisk-russere. De opfattede det således, at

hvis et ord ender på »sk«, minder det om et russisk eller et andet udenlandsk ord. De lokale mente også, at hvis en person har en stor næse og lyst hår, så må vedkommende være russer.

Danskerne tog af sted til hovedstaden midt om foråret med alle de gennem vinteren indsamlede skind læsset på hestetruckne kærre. De forsøgte at afsætte de bedste skind til udenlandske firmaer. Lederen af de udenlandske handelsfirmaer, som var aktive på den tid, var hr. Larson, en svensker der udmærkede sig ved sin kløgt og hurtige opfattelsesevne. Han gav danskerne gode råd.

Derudover tog danskerne til Khiagt i Rusland og solgte skind i konkurrence med kinesiske handelsfolk. Gennemsnitsprisen på skind var på daværende tidspunkt 10 cent, ræveskind af høj kvalitet handlede for 10 dollar, mens et ulveskind indbragte 14 dollar. De lokale kvægopdrættere var meget interesserede i udveksling af varer, skind i bytte for presset grøn the, pi-betobak og silke.

Lydhør konsultation

Vejen til Urga for at sælge deres vinterindsamlede skind var ikke let. Isen på Selenge-floden brød op, og de var på nippet til miste deres skind, som var læsset på kærre. De måtte også sove om natten i det fri midt i snestormen. De mistede heste og husdyr for blot at nævne nogle af forhindringerne for at komme til Urga. Men intet kunne afholde dem fra at tage af sted, uanset om rejsen var kort eller lang.

Selv Krebs tog af sted for at møde sin forlovede i Tyskland via Tian Jin [helt nøjagtig tog han til Shanghai for at møde sin unge, nygifte kone og søn. *Manden i Mongoliet*, s. 46 - red.]. Han kom til deres store fryd tilbage lige før nytår via Rusland i selskab med en kvinde

med gyldent hår. Som udtryk for deres glæde opførte vennerne på få dage et nyt komfortabelt hus til det lykkelige par nær klippen længere nede ad Eg-floden. Jeg besøgte resterne af fundamentet til dette hus i begyndelsen af 1960'erne. Der er allerede gået 40 år siden dette besøg...

Den mest indflydelsesrige person blandt danskerne var Carl Krebs. Af udseende var han høj og smuk, og med sin høje pande og faste blik virkede han tiltrækkende på folk, han var sammen med. Han var dygtig og udholdende. Han kunne tage alene til Irkutsk på hesteryg sammen med en reservehest. Han yndede at bære en velsiddende mongolsk del med bredt bælte og jagtkniv med sølvdekoration [forf. forveksler her muligvis Krebs med Haslund-Christensen - red.].

Han blev berømt blandt de lokale, fordi han behandlede de syge med europæisk medicin. Men de lokale naturlæger brød sig ikke om ham. Det er grunden til, at han sommetider forhørte sig om deres diagnoser, blot for at komme på bølgelængde med dem. Af og til inviterede han naturlægerne til en forhandling om diagnosen og behandlingen, når han undersøgte en patient, blot for at vise naturlægerne respekt.

Så snart han havde stillet diagnosen, gik han med stor succes i gang med at behandle patienten i rengjorte omgivelser. Vi ved ikke, hvad det var for en sygdom – måske leverparasitter. Det viser, hvor dygtig han var, og at patienten havde stor tillid til ham. Det er svært at forestille sig, hvad der ville være sket, hvis patienten uheldigvis gik hen og døde.

Danskerne viste ved deres eksempel, hvordan man kan leve et godt liv ved at fremstille alting selv, opføre en ny landsby med småhåndværk og servicefaciliteter. De viste også, at den som er imod ikke er

magiker. Deres forrådkamre var fulde af fiskeolie, smør og andre fødevarer som fx grønsager og krydderier. Det vakte de besøgendes opmærksomhed.

Nu da vi taler så meget om at igangsætte projektet »Mongolsk sukker« bør vi notere os, at danskerne var i stand til at dyrke sukkerrør [sukkerroer - red.] i Eg-flodens frugtbare jord og fremstille et færdigt produkt.

Desværre lærte datidens lokalbefolkning intet af daniisk-russerne – det er den bitre sandhed. I stedet for at tage ved lære og aflure, hvad de udrettede, var de lokale mistænksomme over for, hvad de foretog sig i vores område, og om de havde i sinde at bortføre vores rigdomme.

Disse efterkommere af Chingis Khaan, som erobrede næsten halvdelen af verden og vandede sine heste ved Østersøens bredder, oplevede nu at høre til i samfundets absolutte bund. De anede intet om betydningen af at investere og var langt bagud for udviklingen i resten af verden.

Erindringsglimt

Da jeg var en skoledreng, blev jeg forbavset over at høre, at navnene på disse hårdtarbejdende danskere levede videre i Mongoliet som legendariske helte. De skoleelever, der kom fra dette område, fortalte historier om fremmede med store næser, om folk som fremstillede sig selv som havende stor erfaring og viden i sammenligning med os andre. Deres beretninger endte med, at dansker-russerne sejlede ned ad floden i en båd og kom hurtigt tilbage igen. De var sandsynligvis spioner.

Den slags historier, hørt af en skoledreng, har jeg stadig i min erindring, sikkert fordi de gjorde så stort et indtryk på mig som barn. Senere kom jeg mange gange forbi Bulgan-sletten. På et tidspunkt tog jeg endda 60 elever fra ottende og

Ove Krebs (bror til Carl Krebs) på sit vandingshjul. Foto: 'En dansker i Mongoliet'

niende klasse med mig til Eg-floden for i 40 dage at arbejde på et vejbyggeri. Dengang var jeg lærer på en folkeskole i nabosumen Tarialan. Jeg mindes stadig med glæde den lykkelige tid.

Da jeg besøgte Danmark for nogle få år siden gik jeg gennem Københavns gader og genopfriskede de gode minder. Jeg følte mig ualmindeligt godt tilpas og fyldt af glæde over fornemmelsen af at være kommet til et land, jeg allerede kendte. Ja takket være mit tidlige kendskab til disse brave og gæstfri danskere, har jeg lige siden barndommen været fortrolig med dette land.

Lad mig på dette sted i min fortælling komme ind på et par detaljer. Da jeg arbejdede med Hubsugul Aimags arkiver i 1970'erne, læste jeg et brev sendt fra Ministeriet for Indre Sikkerhed. Der stod: »Der er

pålidelige informationer om, at et fly er landet på Erdenebulgan Sums territorium. Undersøg dette.« På denne måde nåede beretninger fra de lokale frem til »folk med grønne hatte«. Jeg har ikke fundet ét eneste ord om denne sag i de kilder, jeg havde adgang til. I Rusland blev nogle danske immigranter ladt tilbage efter oktoberrevolutionen, og de var hovedsageligt beskæftiget med mejeridrift og smørfremstilling.

Der er en anden beretning om Dilav Khutagt, Mongoliets højst rangerende munk, bosat i Kina, som en nat vendte tilbage til sit fædreland i et fly. Fra et tempelområde tog han noget jord, som blev forvandlet til aske, inden han rejste til USA sidst i 1940'erne. Det er sandsynligt, at Carl Krebs blev kaldt ind til forhør i aimag-centret på grund af denne historie. En af de personer, der arbejdede i aimag-centret på den tid, fortalte mig, at han havde set denne dansker. Han blev muligvis arresteret og transporteret derhen. Han var høj, bar en hat af ræveskind og var iklædt en fåreskindsdél og bar en sølvkniv og så meget opvildt og vred ud. Jeg tror nu ikke, han var blevet arresteret, men blot kaldt ind til samtale.

Hvis danskerklippen kunne tale...

På baggrund af bolsjevismens indflydelse i 1925 begyndte den kommunistiske ideologi at sprede sig, og bureaukratiet vandt indpas i samfundet. Vestlige forretningsfolk blev forfulgt eller sat under pres, og man forsøgte bevidst at få dem fjernet ved at lade dem arrestere eller konfiskere deres ejendom. Men de love og forordninger, som den nye regering indførte, var ikke helt umulige, og man respekterede lovgivningen. Det lykkedes for Carl Krebs at indgå en aftale med magthaverne om at fortsætte sit arbejde

på Bulgan-sletten i mere end 20 år. Han forstod dog snart, at den politiske situation i landet havde ændret sig radikalt, og at hans muligheder for at drive sin forretning blev stadig ringere. Han besluttede derfor til sidst at forlade Mongoliet og Bulgan-sletten.

Gruppens medlemmer forlod landet et efter et, men de satte ikke kursen mod København. De ville opdage nye steder og verdener, nogle tog til Canada og Portugal, andre mod Khaalgan og Tian Jin. Men Carl Krebs kunne ikke i første omgang forlade sin danske landsby som den, der havde været ansvarlig for det hele.

Sandsynligvis var legenden født allerede på daværende tidspunkt: at en lille landsby med forskellige småvirksomheder var blevet opført af nogle danskere ved deres egen indsats. Grunden til at denne historie om danskerne stadig fortælles, må skyldes det store indtryk, de gjorde på mongolernes sind. Bulgan-slettens gyldne skær er som en påmindelse om dens tidligere indbyggere – venner.

På højre side af den gyldne slette ligger der et højedrag, som kan ses langt væk, og som af de lokale kaldes for »Daniisk-klippen«. Grunden til at klippen kaldes sådan er, at danskerne, som engang levede her, holdt af at klatre op på den for at holde pause og beundre naturens skønhed. Her talte de med bjergene, floderne og omgivelserne, himlen og jorden, de mediterede, hengav sig til drømmerier og mindedes deres fædreland, den kultur og civilisation som var så uendeligt langt borte.

I realiteten bragte de den vestlige civilisation til Mongoliet. De satte deres spor i befolkningens sind og levevis, ikke kun på det økonomiske område. Da jeg skrev denne sætning, blev jeg grebet af en trang til på mine knæ at råbe min hengivelse ud over den vældige Bulgan-slette,

Carl Krebs hjemme i Danmark igen sammen med børnene Katja og Axel, som begge blev født i Mongoliet af Carl Krebs' anden hustru, Katja. Foto: 'En dansker i Mongoliet'

fordi den var i stand til at drage de danske mænd til sig. Ikke alle er sikkert enige med mig og deler mine frydefulde tanker. De må tænke, hvad de vil.

Venskabet styrkes

Med tidens gang forsvandt en hyggelig lille landsby, bygget af danskere, op i den blå luft, og deres levnedsløb og portrætter findes nu kun på bøgernes guldne sider. Sådan må det være i en moderne og omskiftelig verden. Det afspejler den menneskelige tilværelse.

Alle gode gerninger efterlader sig fine spor, og det er sikkert og vist, at danskerne, der levede og arbejdede 8 år på Bulgan-sletten [13 år for Krebs' vedkommende - red.], ikke kunne vide, at de lokale ville berette om deres arbejde og initia-

tivrigdom i de efterfølgende mange, mange år, og at deres virke vil blive husket som en af de gyldne sider i historien om venskabet og samarbejdet mellem Mongoliet og Danmark. ■

Barnuud L. Choijlsuren

Litteratur

C. Krebs: *En dansker i Mongoliet*. København 1937, Berlingske Forlag. 192 s.

Holger Nielsen: *Carl Immanuel Krebs 1889-1971. Læge, gardeløjtnant, ekspeditionsleder, forfatter*. Bibliotek for læger, 176. årg. Hæfte 1, s. 5-101. (Ugeskrift for læger, 2. april 1984, 146. årg.), Den almindelige danske lægeforening.

Henning Haslund-Christensen: *Jabonah*. København 1932, Gyldendal. 232 s.

Kurt L. Frederiksen: *Manden i Mongoliet*. København 2001, Borgen. 296 s.

DMS nyt

Årsrapport 2007

Bestyrelsen

Bestyrelsen som valgt 24. marts 2007: Anita Garbers, Rolf Gilberg (formand), Søren Haslund-Christensen, Lars Højer (webmaster), Jan Koed (kasserer), Bulgan Njama (projektleder), Morten Axel Pedersen (suppleant), Leif F. Petersen (projektadministrator), Henrik Bo Thrane (sekretær). Der er ingen ændringer i forhold til forrige valgperiode.

Legat

Lægen Johan L. Dæhnfeldt oprettede *I. M. Dæhnfeldt-Foundation* i 2002. I 2007 på Johan Dæhnfeldts 70-årsdag blev årets portion uddelt. 300.000 kr. tilfaldt Dansk Mongolsk Selskab. Bestyrelsen har besluttet at bruge pengene til studie-støtte for dygtige, men fattige mongolske børn.

Medlemmer

Pr. 1. januar 2008 er der 191 medlemmer, som fordeler sig således efter postnumre:

	2007	2008
Indre København	64	57
Storkøbenhavn	34	32
Nordsjælland	24	24
Hovedstadsområdet	122	113
Bornholm		1
Sjælland	24	22
Fyn	11	9
Jylland	48	38
Provinser	83	70
Grønland	5	3
Europa	8	5
Mongoliet	1	0
Total	219	191

Dette svarer pænt til den størrelse Selskabet normalt har. Landsfordelingen følger også den normale fordeling. Grunden til det formindske-

de medlemstal er, at nogle medlemmer ikke betaler deres kontingent og derved mister retten til at være medlem.

Medlemsmøder

Hvor andet ikke nævnes foregik møderne St. Kongensgade 68.

- *Medlemsmøde 86:*

17. februar 2007, kl. 15-17: *Filmresearch blandt ørnejægerne*. Filminstruktøren og producenten, René Bo Hansen, fortalte om et filmholds forundersøgelser til en børnefilm om de berømte kasakhiske ørnejægere i Mongoliets vestligste provins, Bayan-Ölgii Aimag. Det var ikke første gang René beskæftigede sig med mongolske emner. Han har også produceret *Migas rejse* – om de mongolske gadebørn.

- *Medlemsmøde 87:*

24. marts 2006, kl. 15-23: Den ordinære generalforsamling forløb uden problemer med godkendelse af både formandsberetning og årsregnskab. Efter generalforsamlingen fortalte Bulgan Njama og Leif Petersen nyt om Selskabets NGO-projekter i Mongoliet. Derefter *På rejse med danske turister*, hvor formanden fortalte og viste udvalgte udklip fra en privat video optaget på en rejse i Mongoliet sept. 2006. Aftenen sluttedes af med den årlige forårsfest med dejlig mad og drikke. (Ca. 30 deltagere).

- *Medlemsmøde 88:*

28. april 2007, kl. 15-17: *Gensyn med Mongoliet*. Efter 11 år fravær var Michael Sommerville vendt tilbage til Mongoliet. Ledsaget af lysbilleder fortalte han levende om sin mongolske familie og om den rivende udvikling i hovedstaden Ulaanbaatar. Han tog os med ud på de mongolske stepper til det hellige bjerg Shiilin Bogd og sluttede af i et fredeligt mongolsk sommerhusmiljø. (15 deltagere).

- *Medlemsmøde 89:*

17. november 2007, kl. 12-16: *Lær at lave mongolsk mad*. De to veloplagte kokke indviede kursusdeltagerne i at fremstille mongolernes yndlingsret *Buuz* med tilbehør i form af den særlige mongolske variant af kartoffelsalat. Efter dampkogningen af *Buuz* kunne resultatet af anstrengelserne nydes under selskabelige former ledsaget af ægte mongolsk vodka. Tak til Burmaa og Selenge for det gode initiativ. (15 deltagere).

- *Medlemsmøde 90:*

1. december 2007, kl. 15-18: *13 år i Mongoliet*. Mødet blev indledt af formanden, som med lysbilleder fortalte om den danske gård i Bulguntal (Erdenebulgan). Derefter afspillede et radioprogram fra 1960, hvor Carl Krebs selv fortalte om sine 13 år i Mongoliet, og hvad der siden hen skete ham. Krebs' søn, Axel Krebs, som er født på danskergården var aftenens hædersgæst. Han fortalte om oplevelsen med sin far og besvarede spørgsmål fra salen. Mødet sluttede med fremvisning af en video, hvor Karl Bjarnhof interviewede Carl Krebs. Et rigtig godt møde. (Ca. 30 deltagere).

Medlemsbladet Ger

I 2007 udkom numrene 59, 60, 61 og 62 med hhv. 36, 28, 28, 28 sider. Som sædvanlig fortalte bladet om nyt og gammelt vedrørende Mongoliet og Danmarks forhold til landet.

Hjemmeside

Hjemmesiden har i det forgangne år været opdateret med nyheder, nye numre af Ger, valutakurser etc. En del af hjemmesidens indhold forsvandt uforklarligt i løbet af 2007, men vi er nu i færd med at gendanne den i forbindelse med en større revision. I forbindelse med revisionen, som afsluttes inden længe, får hjemmesiden bl.a. et nyt layout.

NGO-projekter

Udsatte grupper: Projektet var en videreførelse og udvidelse af pilotprojektet *Gadebørn i Mongoliet*, der startede i 1997. Projektets anden og tredje fase startede hhv. i 1999 og 2003 under navnet *Udsatte grupper*.

Projektets langsigtede formål var at udvikle de mongolske sociale myndigheders kapacitet til socialt arbejde gennem støtte til familiebaserede indsatser. Projektets kortsigtede formål var 1) at opbygge de mongolske socialarbejders kapacitet til socialt arbejde, 2) at støtte familiebaserede indsatser og 3) at påvirke holdningen blandt befolkningen vedrørende sociale indsatser.

Projektet gennemførte korterevarende efteruddannelser i socialt arbejde for over 1.700 personer i alt fra projektstart. 72 socialarbejdere afsluttede en 2-årig socialarbejderuddannelse, og de gennemførte projekter for 1.200 børn og familier i 16 lokalområder.

Familiecentret omfattede i alt 350 familiemedlemmer fordelt på 55 familier. Gadebørnsprojektet omfattede i alt 73 børn og unge siden 1997. Siden 2003 arbejdede projektet på at afvikle/overdrage de praktiske projekter. Familierne fra familieprojektet er blevet selvhjulpne, da de fleste har fået job og er derfor i stand til at forsørge familierne. Gadebørnene er flyttet hjem til deres familier, som lever under ekstrem fattigdom.

Der blev udarbejdet en undersøgelse af socialt arbejde i Mongoliet, og resultaterne blev præsenteret under en konference (Ger 54:9-11). 1.200 personer var interviewet i forbindelse med undersøgelsen.

Bladet *Let's talk* blev udgivet kvartalsvis i 1.000 eks. og distribueret. 1.500 personer har deltaget i debatmøder organiseret over hele Mongoliet. Projektet afsluttedes marts 2007.

Dansk Mongolsk Selskab

Regnskab for perioden 1/1-2007 – 31/12-2007

	2006		2007	
RESULTATOPGØRELSE				
Indtægter				
Kontingent	30.700,00		29.000,00	
Administrationsbidrag NGO	20.000,00		0,00	
Portostøtte	2.563,46		1.555,25	
Gaver	2.000,00		600,00	
Diverse	190,00		170,00	
Rente (giro)	51,35		65,09	
Rente (bank)	359,52	55.864,33	5.953,65	37.343,99
Udgifter				
Kontorhold	764,90		278,70	
Ger, trykkeudgifter	13.154,58		17.016,80	
Ger, porto indland	6.340,75		8.000,50	
Porto	4.740,50		3.589,00	
Internet	5.501,25		6.101,25	
Medlemsmøder	1.997,75		4.292,35	
Repræsentation	1.055,00		481,00	
Gebyr	368,00		393,00	
Diverse omkostninger	2.697,84	36.620,57	1.861,13	42.013,73
Årets resultat		19.243,76		-4.669,74
Legat				300.000,00
BALANCE				
Pr. 1. januar 2008				
Aktiver				
Kasse		1.134,26		2.313,66
Giro		38.818,99		2.016,20
Bank		33.793,16		364.746,81
Balance		73.746,41		369.076,67
Passiver				
Egenkapital:				
Primo		54.502,65		73.746,41
Årets resultat		19.243,76		-4.669,74
Legat				300.000,00
Balance		73.746,41		369.076,67

Kursus for repræsentanter for lokalafdelinger, selvhjælpsgrupper og facilitatorer afholdtes i oktober måned 2007 i Ulaanbaatar.
Foto: Bulgan Njama

I alt er der bevilget 10,44 mio. kr. fra Danida, og siden 1997 er der forbrugt 10,3 mio. kr.

Skoleudvikling i landdistrikter:

Projektet støtter 1) udviklingen af samarbejdet mellem lokale civilsamfund og skoler i isolerede og marginaliserede lokalsamfund på landet, 2) kapacitetsopbygning blandt lokale civilsamfund og mongolske partnere med henblik på styrkelse af fortalervirksomhed til videre udvikling af skoler i landdistrikterne, 3) udvikling af skolernes læringsmiljø og 4) sikring af skolegang for børn fra de fattigste familier. Projektet omfatter i alt 80 skoler i 80 forskellige landsbyer fordelt over hele Mongoliet.

Projektet er blevet evalueret ved ekstern evaluering i perioden maj-dec. 2007. Samarbejdet mellem skole og lokalsamfund er øget markant, selv om der fortsat er problemer med at få de demokratisk valgte skolebestyrelser til at fungere optimalt.

Samarbejdet mellem skole og lokalsamfund omkring vedligeholdelsesarbejder og projektinvesteringer har ført til betydelige forbedringer af skolernes læringsmiljøer. Udviklingen af skolelederes og læreres kapacitet har givet sig udslag i markante forbedringer i elevernes læring, bl.a. udtrykt i stærkt forbedrede resultater ved obligatoriske tests

og eksamener. Erfaringer fra projektet har stor indflydelse på pædagogisk nytænkning i og udenfor projektskolerne. Der er afholdt 10 forskellige workshops med fokus på kapacitetsudvikling.

Indkomstgenererende projekter ved projektskoler/lokalsamfund styrker fortsat skolernes muligheder for at yde støtte til børn fra fattige familier. Dropout-fænomenet er stort set elimineret. Bøger og supplerende materialer er fordelt. Lokale kulturcentre med bogudlån og andre services til lokalsamfundet fungerer ved alle projektskoler.

Den eksterne evaluering er meget positiv i sin vurdering af projektets tilrettelæggelse, gennemførelse og hidtidige resultater. På grund af økonomisk effektivitet har projektet kun brugt knap 40% af midlerne, hvorfor ansøgning om forlængelse af projektet er indsendt til Danida. Den eksterne evaluering anbefaler varmt en forlængelse til 2010 inden for den eksisterende budgetramme.

I alt er der bevilget 20,6 mio. kr. fra Danida, og siden 2000 er der forbrugt 13,65 mio. kr.

Styrkelse af Socialt Partnerskab Netværk:

Projektets formål er 1) Empowerment af 6.000 medlemmer af 1.200 socialt truede familier ved lokalt baseret selvhjælpsaktiviteter i 2 distrikter af Ulaanbaatar og 3 aimager

og 2) Styrkelse af organisationen *Socialt Partnerskab Netværk* (SPN) og dets 5 lokale afdelinger – som fortaler for socialt truede børnefamilier. Projektet arbejder med kapacitetsopbygning, fortalervirksomhed og serviceydelser (Ger 60:3-5).

Projektets forberedende fase, som startede i slutningen af marts 2007, foregik efter planen. Der er organiseret 2 erfaringsudvekslingsworkshops med deltagelse af NGO'er, der arbejder med lignende projekter. Der er gennemført en 6 dages workshop for 32 deltagere bestående af facilitatorer, gruppeledere og lokale SPN. Der er organiseret informationsmøder i 5 lokalområder for 600 borgere. Der er udarbejdet guidelines vedrørende opsparing og lån for selvhjælpsgrupper, gruppedannelser, interne regler for grupper, monitorering og evaluering, regnskaber, kommunikation, regler for lokal lånekomité og facilitatorer.

Der er etableret lokale lånekomiteer, der består af repræsentanter fra de 5 lokalsamfund. Der er etableret 10 storgrupper i alle 5 lokalområder omfattende 353 personer. Der er organiseret 4 kurser for de 353 borgere, der er omfattet af projektet.

Storgrupperne er sammensat af 52 mindre grupper på 5-8 personer, der opsparer, optager lån, tilbagebetaler og arbejder sammen om konkrete opgaver.

Der er gennemført 2 efteruddannelseskurser for de lokale SPN og facilitatorer, ligesom de har modtaget træningsmaterialer til brug for lokalt arbejde. Der er organiseret oplysningskampagne gennem de lokale medier. Der er fremstillet et nummer af bladet *Let's talk*, som udkom i fornyet udgave.

I alt er der bevilget 4,96 mio. kr. fra Danida for det 4-årige projekt, og siden marts 2007 er der brugt 0,7 mio. kr.

Bestyrelsen

DMS nyt

MEDLEMSMØDER

- *Medlemsmøde 91*

Lørdag den 23. februar kl. 15-17
St. Kongensgade 68, opg. A, Kbh. K

Mongolsk strubesang

Kunsten at synge tostemmigt med sig selv mestres bl.a. af en del mongoler. På mongolsk hedder denne kunstart *köömii* – andre steder i verden har den andre navne. Kort fortalt består *köömii* i at frembringe overtoner til en basistone – således skriver **Michael Hauser** i omtalen af sit foredrag.

Vi skal se en fransk videofilm (38 min. med engelske undertekster) af den fransk-vietnamesiske forsker Tran Quang Hai. Hans enestående specialviden om *köömii* omfatter såvel det sangtekniske som det fysiske – med røntgenoptagelser og spektrogrammer – og vi skal også opleve meget dygtige *köömii*-sangere.

Efter filmen kan vi prøve, om vi selv er i stand til at synge tostemmigt, altså at udføre strubesang, overtonesang, splittonesang, mouth music, ja – *köömii*.

- *Medlemsmøde 92*

Lørdag den 29. marts kl. 15-23
St. Kongensgade 68, opg. A, Kbh. K

Ordinær generalforsamling

Dagsorden

1. *Valg af dirigent.*
2. *Formandens beretning om selskabets aktiviteter i 2007.*
3. *Kassereren fremlægger det reviderede regnskab for 2007.*
4. *Fastsættelse af kontingent.*
Bestyr. foreslår uændret kontingent.
5. *Valg af bestyrelsesmedlemmer.*
På valg er: Rolf Gilberg,
Søren Haslund-Christensen,
Jan Koed, Leif F. Petersen, Henrik Bo Thrane.

Ikke på valg er: Anita Garbers, Lars Højer, Bulgan Njama.

6. *Valg af suppleanter.*

På valg er: Morten A. Pedersen.

7. *Valg af revisor.*

På valg er: Britta Tvede Hansen.

8. *Indkomne forslag.*

9. *Eventuelt.*

Ta' med til Tuva

Kl. ca. 16 viser vi en turistfilm fra den eksotiske, russiske republik Tuva i centrum af Asien. Den varer ca. 45 min., er med engelsk tale og kommer fint omkring den smukke natur og særprægede kultur.

Forårsfesten

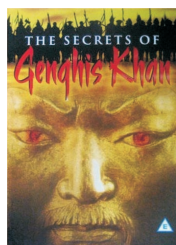
Kl. ca. 17.30 er buffeten klar. Prisen er 125 kr., som dækker udgifterne til både mad og drikke. Også ikke-medlemmer af Selskabet er velkomne til at deltage til samme pris.

Tilmelding sker ved senest *mandag den 24. marts* at indbetale beløbet via giro eller netbank på Selskabets kontonummer (1551) 784-1582. Mærk indbetalingen »Forårsfest«. Man kan også fremsende en check adresseret til kassereren. Adresser m.v., se side 2. Efter aftale kan der betales kontant ved indgangen.

- *Medlemsmøde 93*

Lørdag den 26. april kl. 15-17.30
St. Kongensgade 68, opg. A, Kbh. K

Chinggis Khans hemmeligheder

Chinggis Khans sidste hvilested er en af de bedst bevarede hemmeligheder i Mongoliets historie. Denne 2 timer lange DVD følger en ekspedition efter gravpladsen i Khentii Aimag. Undervejs får vi en grundig gennemgang af den store erobrers bedrifter. Flere amerikanske og mongolske akademikere medvirker. Nyd denne dokumentar med sin topprofessionelle lyd- og billedside. Filmen er med engelsk tale. Der vil blive holdt en ½ times pause i filmen.

Afsender:
Dansk Mongolsk Selskab
c/o Jan Koed
Clara Pontoppidans Vej 41
2500 Valby